

Handläggare
Anna-Carin Wallin
Telefon: 08-508 09 014

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2019-09-26

Tertialrapport Tertial 2 2019 för Norrmalms stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner tertialrapport 2 2019 och tillhörande bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering om 1,5 mnkr för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning (KBF).
3. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om 2,2 mnkr avseende städning av bosättningar.
4. Nämnden begär budgetjustering om 1,6 mnkr avseende lokalkostnader för Vasens äldreboende på Kadettgatan 2.
5. Paragrafen justeras omedelbart.

Susanna Halldin Olsson
Stadsdelsdirektör

Maria Härenstam
Avdelningschef

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	5
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	5
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	5
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	8
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	14
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	20
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	30
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	33
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....	34
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov.....	35
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	36
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	36
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	40
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	42
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	43
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	44
Uppföljning av ekonomi	48
Uppföljning av driftbudget	48
Resultatenheter	53
Investeringar	53
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	55
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	55
Omslutningsförändringar	55
Budgetjusteringar.....	55
Medel för lokaländamål	55

Analys av balansräkning.....	55
Övrigt.....	57
Kvalitetsarbete	57
Övrigt	59

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 Blanketter SLKSDN09 T2 2019

Bilaga 2: Bilaga 2 Verksamhetsvolym 2019

Bilaga 3: Bilaga 3 Sommar på Sergels torg 2019

Bilaga 4: Bilaga 4 - KLIMAT Uppföljning klimatinvesteringsprojekt

Sammanfattande analys

Norrmalms stadsdelsförvaltning gör bedömningen att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål kommer att nås under året. Bedömningen grundar sig på att alla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområden prognostiseras att uppnås förutom *Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i* som bedöms delvis uppfyllas.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla inriktningsmålet om en modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla då alla mål för verksamhetsområden förutom ett bedöms att uppfyllas under året. Förvaltningen konstaterar att den upplevda tryggheten inom stadsdelsområdet, framförallt inom Klaraområdet, är en fortsatt utmaning och gör bedömningen att målet delvis kommer att uppfyllas under året.

Under perioden har förvaltningen utvecklat samverkan kring Centralstationen och Cityterminalen i syfte att nå personer i utsatthet som uppehåller sig i området. Tillsammans med bland annat Jernhusen, socialförvaltningen och Region Stockholm har en operativ arbetsgrupp bildats såväl som en strategisk samverkansgrupp.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Bedömningen är att nämnden kommer att uppfylla inriktningsmålet om en hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.

I det intensifierade arbetet med platssamverkan kring Sergels torg, *Sommar på Sergels torg*, har en nära samverkan utvecklats med fastighetsägarna Vasakronan och AMF Fastigheter, Gålöstiftelsen och City i Samverkan.

Sommar på Sergels torg har haft en positiv effekt för näringsidkarna som är anslutna till torget. Under sommaren har 100 kostnadsfria aktiviteter erbjudits som cirka 35 000 besökare tagit del av.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Inriktningsmålet om en ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden bedöms uppfyllas helt. Verksamheten ryms inom given budget. Förvaltningens medarbetare har förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och arbetar kontinuerligt med att säkerställa en god prognossäkerhet och långsiktigt hållbara finanser.

Lika rättigheter för alla

Under rubriken *lika rättigheter för alla* beskriver nämnden sitt arbete med programmen inom ramen för mänskliga rättigheter.

- Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholm stad.
- Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.
- Program för ett jämställt Stockholm.
- Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Rubriken återfinns under aktuella kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet med en analys och beskrivning av förvaltningens resultat och arbete. Under denna rubrik belyses även programmet för en äldrevänlig stad.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet *en modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla* kommer att uppfyllas under året.

Underliggande mål för verksamhetsområden bedöms uppfyllas under året förutom *Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i*. Förvaltningen har en fortsatt utmaning i den upplevda tryggheten inom stadsdelsområdet, framförallt inom Klaraområdet.

Under perioden har förvaltningen utvecklat samverkan kring Centralstationen och Cityterminalen i syfte att nå personer i utsatthet som uppehåller sig i området. Tillsammans med bland annat Jernhusen, socialförvaltningen och Region Stockholm har en operativ arbetsgrupp bildats såväl som en strategisk samverkansgrupp.

Övriga av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena bedöms uppfyllas under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet prognostiseras att uppnås under året.

Egen försörjning och ett självständigt liv

De som är i behov av bistånd till försörjningen får individuellt utformade insatser i syfte att bli självförsörjande. Inom Norrmalms stadsdelsområde är det en fortsatt låg andel personer som erhåller ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen. En ökning av antal hushåll med ekonomiskt bistånd har uppmärksamrats under perioden. En förklaring till ökningen är den nya gymnasielagen för vissa ensamkommande som har medfört ett ökat antal biståndstagare. Det är en större andel män än kvinnor som uppbär ekonomiskt bistånd, vilket kan förklaras med att i gruppen ensamkommande med ekonomiskt bistånd är det en högre andel män. Förvaltningen fortsätter arbeta med att personer ska bli självförsörjande och barnfamiljer samt nyanlända är särskilt prioriterade i arbetet. Andelen barnfamiljer med ekonomiskt bistånd har inte ökat sedan tertialrapport 1.

Samhällsvägledning och stöd till nyanlända

Samhällsvägledning city jobbar med att kvaliteten på och tillgängligheten till samhällsvägledningen ska öka. Utöver det grundläggande uppdraget att erbjuda vägledning anordnas aktiviteter för målgruppen i syfte att främja inkludering och motverka utanförskap.

Under perioden har en grupp arabisktalande föräldralediga mammor genomgått kursen Föräldraskap i Sverige. Kursen riktar sig till utrikesfödda föräldrar som vill veta mer om det

svenska samhället och familjelivet. Kursen leds av en samhällsvägleddare och en representant från Goda Grannar. Under fem tillfällen fick föräldrarna träffas och samtala utifrån olika teman gällande föräldrarollen baserat på forskning. Barns rättigheter och jämställdhetsperspektivet genomsyrar träffarna. I genomsnitt deltog åtta föräldrar på varje träff. Utvärderingen visade att föräldrarna tyckte att kursen var intressant, att de lärt sig nya saker, att det kändes bekvämt att prata i gruppen och att samtalsledarna lyssnade på det som sades. Samtliga föräldrar tyckte också att andra föräldrar skulle gå kursen.

Under perioden har sommaraktiviteter anordnats tillsammans med civilsamhället. KFUM central har haft 55 deltagare, både barn och vuxna, på ett dagläger i Skärgården. I samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen har simskola för kvinnor kunnat erbjudas som VIDA-aktivitet, Välj Inkludering, Delaktighet och Aktivitet. KFUM central har även erbjudit simskola för barn och aktiviteter inklusive övernattnings för familjer under två helger.

Förvaltningen och Goda Grannar har i samverkan med Norrmalmsodlarna anordnat utflykt till odlingslotterna i Bellevueparken. Både barn och vuxna har följt med och besöken har lett till nya kontakter, vistelse i naturen och att vissa fortsatt besöka parken.

Samverkan

Förvaltningens arbets- och rehabiliteringsteam, AR-teamet, arbetar med insatser till personer som står långt från arbetsmarknaden i samverkan med Jobbtorg, försäkringskassan, arbetsförmedlingen och region Stockholm. Förvaltningen har ytterligare stärkt samverkan genom att en handläggare från arbetsförmedlingen finns på plats på förvaltningen, cirka en gång var tredje vecka, för att diskutera ärenden med handläggarna på försörjningsstödsenheten. Under perioden har AR-teamet tillsammans med medarbetare på Jobbtorg gått en gemensam utbildning i motiverande samtal och verksamheterna har regelbundet samverkansträffar för att utveckla arbetssätten. Hittills i år har 15 personer från Norrmalms stadsdelområde, sju kvinnor och åtta män, deltagit i AR-teamets verksamhet. Bedömningen är att årsmålet kommer att uppnås om att 25 procent ska bli självförsörjande innan årets slut.

Förvaltningen samverkar med civilsamhället på flera sätt kring stöd till nyanlända. Nytt under perioden är att Röda korsets språkcafé kommer att finnas på samma adress som samhällsvägledningen en gång i veckan.

Nämnden har beviljats ytterligare utvecklingsmedel från länsstyrelsen om 1,5 mnkr för fortsatta insatser för nyanlända tillsammans med Goda Grannar och Norrtulls sportklubb under 2020.

Lika rättigheter för alla

För att säkerställa så jämlika uppväxtvillkor som möjligt beaktas barns behov och barnperspektivet när vuxna ansöker om ekonomiskt bistånd. Ensamstående föräldrars behov av insatser uppmärksammas särskilt. Ungdomar vars föräldrar uppstår ekonomiskt bistånd prioriteras vid tillsättning av feriearbeten.

En viktig del i föräldrastödsprogrammet Föräldraskap i Sverige är barnkonventionen, barns rättigheter och jämställdhetsperspektivet.

I samhällsvägledningen är utgångspunkten att stärka de enskilda i vilka rättigheter och skyldigheter som var och en har. Många som söker vägledningen har frågor om vilka rättigheter som gäller och önskar stöd i att förstå vad som förväntas av dem.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	0,5 %			0,5 %	0,8 %	0,8 %	2,8 %	Tertial 2 2019
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,31 %	0,35 %	0,28 %	0,29 %	0,5 %	0,5 %	1,6 %	Tertial 2 2019
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,18 %	0,18 %	0,17 %	0,17 %	0,25 %	0,25 %	1,1 %	Tertial 2 2019
Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	4 st	1 st	3 st	9 st	7 st	9 st	1 050 st	Tertial 2 2019
Analys								
Periodens utfall följer de tilldelade medlen för antal Stockholmsjobb. Årsprognos bedöms att delvis uppnås då årets mål baserades på utfall från föregående år och inte utifrån de tilldelade medlen för innevarande år.								
Antal tillhandahållna platser för feriejobb	197			201	200	200 st	9 000 st	Tertial 2 2019
Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	33			41	40	40 st	1 050 st	Tertial 2 2019
Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	61			80	80	80	Tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	146 st	70 st	76 st	150 st	150	150 st	9 000 st	Tertial 2 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med samhällsvägledning för nyanlända, med särskilt fokus på att ge kunskaper om bostadssituationen.	2019-01-01	2019-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna stärka samverkan kring personer med olika funktionsnedsättningar och förbättra målgruppens möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.1.1 Invånarna klarar sin egen försörjning

Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare som inte klarar sin egen försörjning. Prioriterade målgrupper är barnfamiljer och nyanlända.

Med nyanländ avses personer som är födda utanför EU/EES och som haft uppehållstillstånd i högst tre år. En majoritet av de nyanlända inom stadsdelsområdet bor i ett genomgångsboende vilket är ett tillfälligt boende i avvaktan att den nyanlända själv ordnar med ett stadigvarande boende.

Förväntat resultat

Invånare inom Norrmalms stadsdelsområde lever ett självständigt liv och klarar sin egen försörjning. Andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskar. De personer som har försörjningsstöd av socialmedicinska och andra skäl får arbetslivsinriktade insatser i samarbete med andra aktörer i syfte uppnå egen försörjning eller försörjning på annat sätt. Barnperspektivet genomsyrar handläggningen av ekonomiskt bistånd och konsekvensanalyser genomförs innan beslut fattas. Invånare med osäkra boendeförhållanden flyttar vidare till eget boende. Nyanlända som bor inom stadsdelsområdet är inkluderade och delaktiga i det svenska samhället.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Antal personer med avslutad etableringsersättning som övergår till ekonomiskt bistånd	5	20 %	80 %		10	10		Tertial 2 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla nyanlända kvinnor och män mellan 18 – 64 år får ett erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att stadsdelsförvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
 Samverka med civilsamhället i syfte att nyanlända flickor och pojkar, kvinnor och män erbjuds möjlighet att delta i meningsfulla fritidsaktiviteter.	2019-01-01	2019-12-31	
 Utveckla arbetssätt och vägleda nyanlända i bostadsfrågor i syfte att nyanlända får ökade kunskaper om den svenska bostadsmarknaden och tränar sina färdigheter i att aktivt leta efter annan bostad.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis uppnås. Bedömningen grundas på att ett av de underliggande nämndmålen, *Norrmalms stadsdelsområde är tryggt*, prognostiseras att uppnås delvis under året.

Vision Klara

Under perioden har samverkan följts upp genom möten och dialoger med aktörer kopplade till förvaltningens samverkanslokal i Klaraområdet. Samverkan bedöms fungera väl och utvecklas kontinuerligt. Ungdomsjouren beskriver i rapporten "*Sergels torg - En riskmiljö*" den positiva utveckling kring den samverkan som har skett, och att de gemensamma utsättningarna har varit en avgörande faktor för att upptäcka fler ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt.

Nämnden har beviljats ytterligare ett förordnandeområde, LOV 3, i Klaraområdet vilket innebär ytterligare ökat samarbete med stadens mobila ordningsvakter. Det utökade området ger förutsättningar att arbeta i nästan hela Klaraområdet samt även dygnet runt.

Samverkan Stockholms centralstation och Cityterminalen

Förvaltningen fortsätter att utveckla samverkan med Jernhusen, bland annat genom att gemensamt anordna workshops kring trygghet och utsatta människor som befinner sig i och omkring Centralstationen och Cityterminalen. Ytterligare steg i den utökade samverkan är att tillsammans med Jernhusen, socialförvaltningen och Region Stockholm skapa en operativ samverkan. Genom den stärkta samverkansgruppen kommer förutsättningarna att öka för att kunna stödja utsatta personer som rör sig runt Centralstationen och Cityterminalen. Inom ramen för samverkan kommer professioner som till exempel uppsökande socialsekreterare, sjuksköterskor från psykiatrin, stadsmissionens nattjour och ordningsvakter arbeta tillsammans i syfte att nå personer med psykisk ohälsa som har Centralstationen som ett boende.

Sommar på Sergels torg

Utifrån uppdraget om intensifierad platssamverkan genomförde förvaltningen under drygt två sommarmånader *Sommar på Sergels torg* i samverkan med Kulturhuset Stadsteatern, trafikkontoret, stadsledningskontoret, AMF Fastigheter, Vasakronan, Gälöstiftelsen och City i Samverkan. Under perioden ägde drygt 100 kostnadsfria aktiviteter och evenemang rum på platsen. Ett brett utbud testades för att kunna utvärdera vad som fungerar bäst för platsen utifrån såväl ett brottsförebyggande som ett trygghetsskapande och trivselhöjande perspektiv. Aktiviteterna bestod bland annat av yoga, tango- och buggkurser, symfoniorkestrar, barnkonserter, dockteater och konstworkshop för barn. Konstgräsmatta, solstolar och säckosäckar fyllde torget och skapade en trivsam miljö som skapade en positiv och avslappnande atmosfär. I anslutning till torget installerades en fotoutställning med Stockholms bilder av Jean Hermansson, "Himlens mörkrum". Under avslutningen för Sommar på Sergels torg spelade marinens musikkår och högvakten inledde sin avlösningsparad på platsen för första gången på 35 år.

Cirka 35 000 människor uppskattas ha tagit del av de olika evenemangen och aktiviteterna. City i Samverkans vistelseindex (andel personer som stannar och vistas på platsen) visar en ökning från 15 procent till 43 procent, mättillfälle innan respektive under Sommar på Sergels torg. I intervjuer och rapporter med ordningsvakter, uppsökande socialsekreterare, platsansvarig, näringsidkare och producent framgår en bild av ökad trygghet och trivsel, bättre stämning samt mindre brottslighet på platsen. Uppföljning av *Sommar på Sergels torg* finns som bilaga.

Krisberedskap

Förvaltningen har tillsammans med Södermalms stadsdelsförvaltning, socialförvaltningen och stadsledningskontoret besökt Malmö stad för ett kunskapsutbyte kring deras stadsövergripande krisberedskapsorganisation samt tagit del av deras övningssystem för krisstödjare.

Förvaltningen arbetar för att utveckla samverkan med skolorna inom stadsdelsområdet avseende krisberedskap och krisstöd. Under våren har förvaltningen träffat skolcheferna för grundskolan och gymnasiet i stadsdelsområdet för att skapa samverkansmöjligheter kring allvarliga händelser.

Risk- och sårbarhetsanalys

Varje år genomför förvaltningen liksom övriga förvaltningar och bolag i Stockholms stad en risk- och sårbarhetsanalys, RSA. Analysen bidrar till det förebyggande arbetet och skapar en beredskap för att hantera kriser och extra ordinära händelser i samhället. Analysen sker i flera steg. Under perioden har steg 2 genomförts. Förvaltningen har även deltagit i workshop gällande RSA steg 4.

Våldsbejakande extremism

Förvaltningens lokala handlingsplan mot våldsbejakande extremism reviderades i samband med tertialrapport 1. Information kring förvaltningens handlingsplan har skickats ut till samtliga chefer inom förvaltningen liksom uppmaning att delta i den stadsövergripande webb-utbildningen. Flera verksamheter har genomfört utbildningen under arbetsplatsträffar.

Trivsamma och välkomnande parker och grönområden

Ett nätverk finns för de aktörer som arbetar med trygghetsskapande åtgärder i och kring Observatorielunden. Nätverket leds av förvaltningen och består av aktörer som är verksamma runt Observatorielunden; Polismyndigheten, fältassistent, parklek, Sisab, utbildningsförvaltningen, fastighetskontoret och trafikkontoret. Fokus är att söka samarbetsvägar kring den nya verksamheten som utbildningsförvaltningen ansvarar för i Observatoriet och att ansöka om Lov 3-förordnande. Även otillåten trafik i parken samt fasadbelysning av Observatoriet är frågor som är angelägna för nätverksgruppen.

Problem med bilar som parkerar i Vanadislundens nedre delar har tidigare uppmärksammats av Polismyndigheten, trafikkontoret och närboende. Arbeta med att installera nya låga smidesräcken har därför inletts och kommer att sättas upp längs med gräsmattorna ut mot Sveavägen och Frejgatan, samt upp mot Stefanskyrkan. Slyröjning för ökad trygghet har genomförts i Vanadislunden och Bellevueparken.

Under våren hjälpte förvaltningen till med att anordna en städdag vid Brunnsviken tillsammans med Brunnsvikens vänner. I maj startade en skräpkampanj där dekalersattes upp på sidan av vissa Big Belly-korgar i Observatorielunden och Vasaparken med uppmuntrande budskap om att slänga skräpet i skräpkorgen. I juni sattes också så kallade fimpomater upp i Vasaparken, Observatorielunden och nedanför Rödabergsbrinken, för att motivera till att inte slänga sina fimpor på marken.

I syfte att uppmärksamma Stockholms parker genomförs årligen Parkernas dag. I år genomfördes dagen 31 augusti och förvaltningen bjöd in till en parkvandring i Bellevue Farm

och en kulturhistorisk parkvandring i Vanadislunden. Bellevue Farm är en medborgarträdgård och matpark där ekologi, odling, umgänge och mångfald står i centrum.

Ett gräsvårdsprogram har tagits fram för Observatorielundens gräsmattor. Under pågående entreprenadarbeten i Observatorielundens övre del upptäcktes i juli kraftigt nedsatt vitalitet på en av de stora kastanjerna. Till följd av detta genomfördes vissa ändringar i markuppbyggnaden för att ge trädet bättre levnadsvillkor. Torkan under sommaren 2018 har nu fått genomslag och fler perenner än vanligt har dött. Många buskar samt träd i bergsparkerna inom Norrmalms stadsdelsområde, främst Vanadislunden har också dött och behöver tas ner. Många almar har också dött av almsjukan, vilket kommer att kräva återplantering.

I Norrbackatäppan startade markarbetena i slutet av juni och renoveringen av parken väntas pågå till hösten 2020.

Stockholm Vatten och Avfall slutar med säsongsmätt vatten och förvaltningen ska därför inventera och vintersäkra alla anläggningar inom tre år. På Norrmalm har vintersäkring av aktuella vattenmätare genomförts på åtta av sammanlagt nio mätare.

Samverkan

Samverkan inom det brottsförebyggande arbetet och krisberedskapen har vidareutvecklats under våren och sommaren till att omfatta fler aktörer och fler parametrar. En utvecklad relation med skolorna kring krisberedskapen och även ett fokuserande på skolorna inom ramen för trygghets- och säkerhetsrådet med Polismyndigheten har uppnåtts. I det intensifierade arbetet med platssamverkan kring Sergels torg har en nära samverkan mellan flera av stadens förvaltningar och bolag utvecklats kring evenemang, såväl i planering som genomförande. Nya relationer och former för samverkan har även utvecklats med fastighetsägarna Vasakronan och AMF Fastigheter, Gålöstiftelsen och City i Samverkan. Aktörernas olika kompetenser, resurser, kunskap och erfarenheter och kontaktnät har varit avgörande och en förutsättning för genomförandet av Sommar på Sergels torg.

Lika rättigheter för alla

Samtliga aktiviteter och evenemang som erbjudits under Sommar på Sergels torg har varit kostnadsfria, en viktig förutsättning för att skapa möjlighet till att så många som möjligt kan delta.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)						80 %	100 %	2019
   Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				84 %		86 %	77 %	2019
   Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning				60 %		71 %	71 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden				70 %		71 %	71 %	2019
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön						90 %	88 %	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna utveckla samverkan mot våldbejakande extremism.	2019-01-01	2019-08-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna inventera behovet och lämplig geografisk placering av nya parklekar.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna och de ekonomiska konsekvenserna för fler parklekar med djur i staden.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna verka för att utreda vilka områden som kan läggas till - och utöka redan godkända områden – som platser där stadens ordningsvakter verkar för att skapa trygghet för medborgarna.	2019-01-01	2019-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna till utveckling av Stockholms stadsmiljöer genom exempelvis brukaravtal för skötsel av parklekar eller stadsodling.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.2.1. Norrmalms stadsdelsområde är tryggt

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet. Förvaltningen arbetar systematiskt, strukturerat och resurseffektivt med att invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet ska vara trygga och säkra. Samverkan med lokalpolisområde Norrmalm fortsätter enligt den lokala överenskommelsen.

Förväntat resultat

Sergels Torg och Klaraområdet är inte längre en öppen drogscen utan en trivsamt plats där människor möts och vistas. Unga som vistas i riskmiljöer ska lotsas till mottagande, sociala och preventiva aktörer och verksamheter där förvaltningen äger rådighet.

Det förvaltningsövergripande preventiva och trygghetsskapande arbetet har stärkts och samverkan sker systematiskt över avdelningsgränserna.

Kunskap kring krisberedskap har breddats och fördjupats bland såväl egna som andra verksamheter, skolor och samverkansaktörer. Förvaltningens uthållighet och förmåga att hantera sina kärnuppdrag och sitt krisberedskapsuppdrag vid allvarlighändelse förbättras. Förvaltningens förmåga att kommunicera med och samarbeta med andra förvaltningar, civilsamhället och verksamheter inom stadsdelsområdet har stärkts genom ökad kunskap och samverkan i det vardagliga arbetet.

Analys

Bedömningen är att nämndmålet delvis kommer att uppfyllas mot bakgrund av förvaltningens och Polismyndighetens gemensamma lägesbild av utvecklingen i Klaraområdet, delar av Observatorielunden och Sveavägen.

För att främja en positiv utveckling av området arbetar förvaltningen bland annat med samverkan med Polismyndighet, civilsamhället och det lokala näringslivet. Vision Klara har som ett av sina mål att Klaraområdet ska upphöra vara en öppen drogscen och Klaraområdet ska vara en varaktigt trygg och trivsamt plats för boende, besökare och verksamma. Förvaltningen har även ansökt och fått beviljat ett utökat Lov3 förordnande inom området.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel invånare i stadsdelen som känner sig trygga i parker och grönområden						73 %		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Införa systematiskt brandskyddsarbete, egenkontroll, i IA-systemet	2019-01-10	2019-12-31	
Analys Avdelningen för verksamhetsstöd har tagit över det samordnande ansvaret för förvaltningens systematiska brandskyddsarbete. Lokalintendenterna kommer tillsammans med HR-funktionen att säkerställa att egenkontrollen kan dokumenteras i IA-systemet.			
 Utbildning i våldsbejakande extremism	2019-01-10	2019-12-31	
Analys Utbildning pågår inom verksamheterna.			
 Utveckla digitalt verktyg för att stärka förutsättningar för preventivt socialt arbete i Klaraområdet	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.2.2 Parker och grönområden är välskötta, tillgängliga och välkomnande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Skötsel och utveckling av parker och grönområden inom nämndens stadsdelsområde utgår från mål och riktlinjer i Norrmalms stadsdelsnämnds parkplan. En viktig del i arbetet med utvecklingen av stadsdelsområdets parker är att ta del av och analysera inkomna förslag och synpunkter. Parkerna sköts enligt upphandlad entreprenör enligt en så kallad funktionsupphandling som utgår från tydliga skötselmål. Parkupprustningar genomförs kontinuerligt utifrån investeringsbudgeten.

Förväntat resultat

Kvaliteten på skötseln och renhållningen i stadsdelsområdets parker och grönområden har ökat sedan föregående år. Parker och grönområden utvecklas i dialog med invånare som upplever att det finns möjlighet till både aktiviteter och rekreation i stadsdelsområdets parker. Parkerna är tillgängliga och attraktiva.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel invånare i stadsdelen som anser att det finns goda möjligheter till aktiviteter i parker och naturområden						84 %		2019
 ♀ Andel invånare i stadsdelen som anser att det finns goda möjligheter till picknic, lugn och ro i parker och grönområden						86 %		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anställa sommarpraktikanter som förstärker kontrollerna av parkskötseln.	2019-01-01	2019-12-31	
 Delta i gemensam städdag runt Brunnsvikens i samverkan med Brunnsvikens vänner	2019-01-01	2019-12-31	
 Erbjudna skolklasser och idrottsföreningar att städa i parkerna	2019-01-01	2019-12-31	
 Genomföra informationsåtgärder för att motverka nedskräpning	2019-01-01	2019-12-31	
 Installera särskilda behållare för fimpar	2019-01-01	2019-12-31	
 Utredda konstbevattning med solcellsdriven teknik	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås

under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet prognostiseras att uppnås under året.

Barnomsorgsgaranti och inskrivningsgrad

Den höga inskrivningsgraden för barn mellan två till fem år i förskoleverksamheten bibehålls och barnomsorgsgarantin har uppfyllts under avläsningsperioden.

Förskoleundersökningen

Förskoleundersökningen är en enkät som lämnas till vårdnadshavare med barn i kommunal eller fristående förskola och genomförs en gång per år. Undersökningen omfattar sammanfattande omdömen om vårdnadshavarnas nöjdhet och frågor om hur vårdnadshavarna upplever att förskolan arbetar med läroplansområdena utveckling och lärande, normer och värden, samverkan med hemmet samt kost, rörelse och hälsa. Det finns även frågor om diskriminering som redovisas separat.

Skillnaderna i svaren mellan könen är marginella, förvaltningens analys är att verksamheten lyckats väl med sitt likabehandlingsarbete och behandlar alla barn lika oavsett kön.

Nämndens förskolor har på övergripande nivå höjt sina resultat avseende kommunfullmäktiges indikator *jag är som helhet nöjd mitt barns förskola*, se tabell nedan och jämförelse över tid.

Nöjd föräldraindex	2019	2018	2017
Normmalm	82	81	85
Staden	86	85	88

Förvaltningen når inte upp till kommunfullmäktiges mål om nöjdhet på 90 procent. Förvaltningens analys är att förändringar inom enheternas ledningsorganisationer, personalomsättning, sjukfrånvaro samt svårighet att rekrytera pedagogiskt utbildad personal inom vissa förskolor bidrar till att årsmålet inte uppnås. Förvaltningen fortsätter utvecklingsarbetet mot att öka nämndens resultat avseende vårdnadshavares nöjdhet.

En djupare analys av undersökningens resultat genomförs i nämndens kvalitetsredovisning som biläggs till verksamhetsberättelsen.

Kompetensförsörjning

Ett fortsatt arbete med att stärka de pedagogiska relationerna har fortgått inom nämndens förskolor och personalomsättningen har sjunkit det senaste året.

Prognoser visar att tillskottet av nyexaminerade förskollärare vid universiteten och högskolorna i och runt Stockholm fortfarande understiger rekryteringsbehovet. Förvaltningen fortsätter samarbetet med Stockholms universitet och arbetar för att vara ett attraktivt arbetsgivare i syfte att attrahera och bibehålla pedagogiskt utbildad personal.

Handlingsplan förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare

Utbildningsnämnden fick 2017 i uppdrag av kommunfullmäktige att i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare. Målet med projektet var att formulera en handlingsplan i samarbete med stadsdelsförvaltningarna utifrån två specifika fokusfrågor. Frågeställningarna var; *hur arbetssituationen kan förbättras för förskollärare och barnskötare?* samt *hur förskolan kan organisera sin ledningsorganisation för att främja det närvarande och*

pedagogiska ledarskapet?

Förvaltningen har med hjälp av projektledaren genomfört workshops tillsammans med förskolans medarbetare och ledning under våren. Aktiviteterna har genomförts som stöd för förvaltningens kommande implementering av handlingsplanen lokalt.

Skolplattform och digitalisering

Ett digitalt lyft pågår inom stadens förskolor bland annat genom införandet av Skolplattformen. Digitaliseringen innebär möjligheter för lärande, pedagogisk utveckling och kommunikation mellan hem och skola.

I förskolans uppdrag ingår att förbereda barnen för ett allt mer digitaliserat samhälle och nya skrivningar om digital kompetens ingår i förskolans reviderade läroplan som trädde i kraft den 1 juli. Förvaltningens metodutvecklare vid förskoleavdelningen har startat digitaliseringsnätverk där medarbetare från förskolan ingår. Nätverket syftar bland annat till att utveckla digitaliseringsarbetet inom enheterna på ett likvärdigt sätt. Ett förväntat resultat är att barnen ges likvärdiga förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens samt ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till den digitala värld de omges av.

Andel vårdnadshavare som anser att sitt barn ges möjlighet att använda digitala verktyg/hjälpmedel i sitt lärande har ökat från 63 procent till 71 procent jämfört med föregående år. Förvaltningens ser detta som ett resultat av de satsningar avseende digitala verktyg/hjälpmedel som verksamheten genomfört.

Lika rättigheter

Utredning av kränkande behandling

Kränkande behandling utreds och hanteras och rapporteras till nämnden. Jämfört med föregående år har antalet ärenden gällande anmälan om kränkande behandling ökat. Det ökade antalet anmälningar antas vara en effekt av medvetenhet avseende anmälan av kränkande behandling.

Likabehandling

Förskolorna upprättar årligen en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen beskriver verksamhetens arbete med främjande av alla barns lika rättigheter och möjligheter, förebyggande av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, samt rutiner för åtgärder. Under våren har ett fördjupat arbete gällande enheternas planer skett för att öka likvärdigheten. Avdelningschef och verksamhetscontroller har besökt enheternas ledningsgrupper och fått möjlighet att mer djupgående få ta del av hur förskolorna arbetar i syfte att utveckla kvaliteten. En utvärdering av arbetet kommer att ske i samband med nämndens kvalitetsredovisning.

Samverkan

Övergång från förskola till skola

Barn har rätt till en väl fungerande övergång på ett likvärdigt sätt oavsett vem som är huvudman för förskolan och grundskolan. Enligt förskolans och grundskolans läroplan ska samverkan ske mellan förskolan och skolan. Förvaltningen följer den lokala handlingsplan för övergången förskola-skola som tagits fram i samverkan med förskolor och skolor (kommunala och fristående). Övergången är en ömsesidig angelägenhet för förskolan och

grundskolan för att uppnå pedagogisk kontinuitet.

Nämnden samverkar med fristående förskolor inom stadsdelsområdet. Vid sammankomsterna har exempelvis information om köhandläggning och nämndens krishanteringsarbete delgivits förskolorna. Under hösten har socialtjänsten bjudits in till möte för att berätta om orosanmälningar gällande barn.

Region Stockholm

Förvaltningen samverkar med Region Stockholm kring barn i behov av särskilt stöd. I samverkansöverenskommelsen ingår stadsdelsförvaltningarna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm, utbildningsförvaltningen, barn- och ungdomspsykiatri, BUP, habilitering & hälsa, barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna, BUMM.

Förvaltningens samordnare för barn i behov av särskilt stöd ansvarar bland annat för att kontakt etableras med den rektor som är ansvarig för den eller de förskolor som vårdnadshavare är intresserade av. Samverkan med grundskolan sker också inför att barnen övergår från förskola till förskoleklass.

Stockholms habiliteringscenter

Förvaltningen samarbetar med Stockholms habiliteringsenheter och erbjuder habiliteringsinsatser för barn. Förvaltningen samarbetar med habiliteringsenheten på Kungsholmen. Förvaltningens pedagoger och/eller barnets vårdnadshavare deltar tillsammans med barnen i verksamheten vid behov. Deltagandet sker på uppdrag av vårdnadshavarna. De barn som deltar har främst motoriska funktionsnedsättningar och som utvecklas i samspel med andra. Genom att delta i verksamheten har barnens delaktighet och självständighet ökat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	39,8 %	3 %	37 %	40,9 %	40 %	41 %	41 %	Tertial 2 2019
Analys Kommunfullmäktiges tillika nämndens årsmål avseende andel förskollärare av antal anställda uppfylls inte vid avläsningstillfället. Förvaltningens prognos är att målet inte kommer att uppnås under året. Vakanta förskollärartjänster ersätts inom vissa enheter med barnskötare för att uppnå budget i balans. Brist på och svårighet att rekrytera förskollärare bidrar också till förvaltningens prognos.								
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	82 %	81 %	83 %	81 %		90 %	90 %	2019
Analys Personalomsättning är en av de faktorer som kan påverka vårdnadshavarnas upplevelse av förskolans verksamhet. Inom vissa förskolor har det varit högre personalomsättning vilket nu håller på att stabiliseras. Det råder brist på pedagogiskt utbildad personal och rekrytering av nya medarbetare är en utmaning. Byggandet av tillitsfulla relationer tar tid och förskolorna har under perioden arbetat med att utveckla sin kommunikation med vårdnadshavarna. Förvaltningen fortsätter arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare för att bibehålla personal samt påbörjar implementering av stadens handlingsplan för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare.								
  Antal barn per grupp	15,1 barn/avd.			15,2 barn/a vd.	16 st	16	16	Tertial 2 2019
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9 st			4,9 st	4,9 st	4,9	4,9	Tertial 2 2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget				3,4		3,8	3,8	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda sommarkolloverksamhetens avgiftsmodell, både gällande dygnsavgiften per barn och de inkomstspann som ligger till grund för de olika avgiftsnivåerna	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetssätt och rutiner för att säkerställa att utbildningsnämndens samordningsansvar för elever med upprepade och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.3.1. Barn i förskolan har hållbara relationer till sin omvärld

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förskolan arbetar för att tidigt upptäcka barn i behov av stöd och lägga grunden för ett livslångt lärande. Barnen är väl förberedda inför övergången till förskoleklass. De pedagogiska relationerna mellan förskolepersonal och barn är viktiga för barns lärande och utveckling på kort och lång sikt. Pedagogerna ska förstå, lyssna och förmå att se barnets potential så att barnet känner sig kompetent och aktivt i sitt lärande. En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till jämlikare uppväxtvillkor.

Förväntat resultat

Barns grundläggande behov uppmärksammas tidigt och de får stöd i att utveckla hållbara relationer till sin omvärld. Lärmiljöerna i förskolan stödjer barnens lärande och utveckling. Utbildningen och undervisningen i förskolan ger barnen förutsättningar för att utveckla digital kompetens.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel vårdnadshavare som upplever att sitt barn känner sig tryggt på förskolan	86,01 %	85 %	87 %			87 %		2019
Analys Årsmålet uppnås inte vid avläsningstillfället. Då diskrepansen är marginell kan ingen analys göras av resultatet. En djupare analys av förskoleundersökningen i sin helhet görs in nämndens kvalitetsredovisning för förskola som bilägs till verksamhetsberättelsen.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel vårdnadshavare som upplever att sitt barn uppmuntras till att utveckla sina sociala förmågor	86,01 %	86 %	85 %			87 %		2019
Analys Årsmålet uppnås inte vid avläsningstillfället. Då diskrepansen är marginell kan ingen analys göras av resultatet. En djupare analys av förskoleundersökningen i sin helhet görs in nämndens kvalitetsredovisning för förskola som bilägs till verksamhetsberättelsen.								
Antal förskolor som deltar i utmärkelsen Skola för hållbar utveckling						5		2019
Barnen i förskolan använder digitala verktyg/hjälpmiddel i sitt lärande	71,02 %	70 %	72 %			64 %		2019
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för hållbar utveckling,	75 %					79 %		2019
Analys Förvaltningens analys är att verksamheten på ett tydligare sätt behöver kommunicera och synliggöra förskolans arbete kring hållbar utveckling till vårdnadshavarna.								
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen	79,97 %	80 %	80 %			81 %		2019
Analys Förvaltningens analys är att verksamheten på ett tydligare sätt behöver kommunicera och synliggöra förskolans arbete inom området till vårdnadshavarna.								
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande	75 %	78 %	73 %			78 %		2019
Analys Förvaltningens analys är att verksamheten på ett tydligare sätt behöver kommunicera och synliggöra förskolans arbete inom området till vårdnadshavarna.								
Vårdnadshavare kan på ett enkelt sätt kommunicera digitalt med sitt barns förskola	60,02 %	59 %	61 %			68 %		2019
Analys Implementering av Skolplattformen pågår inom förskolan. Förvaltningens analys är att indikatorns resultat värde kommer öka när systemet är i full drift.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förskolans pedagoger deltar i stadsdelsövergripande digitaliseringsnätverk	2019-01-01	2019-12-31	
Kompetensutveckling genom storföreläsning för förskolans pedagoger i digital kreativitet	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås under året.

Öppen fritidsverksamhet

Förvaltningens öppna fritidsverksamheter och det preventiva arbetet är en viktig del för att tidigt upptäcka och ge stöd till ungdomar med riskbeteende. Verksamheterna har samverkat med skola, förskola, socialtjänst och andra aktörer i syfte att stärka föräldraskap och ge stöd till att motverka riskbeteenden. Samverkan sker mellan fritidsledare, ungdomsjouren från socialförvaltningen, fältassistenter, Polismyndigheten samt stadens mobila ordningsvakter.

Förvaltningens träffpunkt för unga nyanlända mellan 16-23 år har under perioden ändrat namn till "Träffas" och bytt lokal till Vasaparkens parklek och öppettiderna har justerats för att bättre bemöta målgruppens behov. Detta har resulterat i att en grupp unga har hittat till Träffas och fritidsledare har kunnat bygga en relation med målgruppen. Särskilt mycket uppskattade ungdomarna att kunna öva på sina svenska språkkunskaper. I juni genomfördes en sommaravslutning med en grillfest i Vasaparken som besöktes av femton ungdomar.

Vasastans fritidsgård har bytt namn till Vasastans ungdomsgård. Under perioden har en nedgång i antal deltagande flickor uppmärksammats. För att stävja utvecklingen har ungdomsgårdens fritidsledare genomfört skolbesök och skapat relationer med ungdomar i deras skolmiljö. Ett antal åtgärder planeras till höstens terminsstart av ungdomsgårdens verksamheter för att skapa en tryggare och jämlikt ungdomsgård till den yngre målgruppen och flickor.

Förebyggande ungdoms- och fritidsarbete

Förvaltningen fortsätter arbetet med att implementera Stockholms stads ANDT-program. En avdelningsövergripande arbetsgrupp har bildats som implementerar de åtgärder som finns föreslagna i Socialförvaltningens styrkort som följer ANDT-programmet. Genomförda aktiviteter inom ramen för ANDT-programmet är bland annat föräldraföreläsningar kring ämnen som cannabis och föräldraskap. Föreläsningarna har varit välbesökta och 70-80 procent uppger vid tillfällena att man har fått verktyg att använda i sitt föräldraskap.

Fältassistenter har, i samverkan med fältgruppen från Kungsholmens och Östermalms stadsdelsförvaltningar, fortsatt med "Drop-in" på fredagar i ungdomsmottagningens lokaler. Syftet är att nå ut till barn och ungdomar i behov av en vuxen att prata med samt att avdramatisera ungdomsmottagningen för ungdomar som kanske inte skulle gått dit annars. Genom att erbjuda barn och unga ett lättillgängligt sammanhang där närvarande vuxna finns för att lyssna, stötta och fånga upp, utförs ett preventivt arbete för att förebygga psykisk ohälsa. Besöksfrekvensen har dock varit låg. Återkoppling från ungdomarna har varit att namnet "drop-in" kan misstolkas som ungdomsmottagningens reguljära verksamheter.

Bedömningen är dock att verksamheten bör fortsätta, då det kan ta tid för satsningen att etableras. I dialog och samverkan med ungdomarna och med Östermalm och Kungsholmens stadsdelsförvaltningar utvecklas verksamheten vidare.

Under perioden har förvaltningens satsning på utökade fältresurser i Klaraområdet fortsatt. Fältassistenter har arbetat uppsökande och trygghetsskapande i området. Utvärdering visar att det är få av ungdomarna som vistas i området som även är bofasta inom stadsdelsområdet. Fältassistenter har samverkat med de många aktörerna som är på platsen; ungdomsjouren, Polismyndigheten, uppsökarteamet, City i samverkan, Lugna gatan, ordningsvakter med flera.

Sommarlovsverksamhet

Under sommaren 2019 har förvaltningen genomfört sex veckor av olika sommarlovsaktiviteter för målgruppen barn 10-15 år. Extra fokus har varit på att få flickor och nyanlända unga inom stadsdelsområdet att delta. Aktiviteterna har varierat mellan till exempel paddling, bowling, biobesök och grillmåltider till större utflykter som Boda Borg, Leksand Sommarland och Kolmårdens djurpark. Det är viktigt att kunna påverka sin egen fritid och ungdomarna har varit delaktiga i val av dagaktiviteter och det har varit fullsatt vid många aktiviteter. Deltagare har fått en stimulerande fritid, övat på att samarbeta, byggt relationer med andra ungdomar och fritidsledare. Ungdomarna har uttryckt att de har varit nöjda. Totalt har 168 flickor och 259 pojkar deltagit. Andel deltagande flickor har ökat med 11 procent sedan 2018, från 28 procent till 39 procent.

Under sommaren har förvaltningens parklek i Vasastan haft olika kulturaktiviteter riktat mot yngre barn, till exempel Cirkus Cirkör, konsert av Tore and the Non-smokers och Ajabaja band vilket har varit uppskattat av barnen och deras vårdnadshavare.

Trygga och stabila uppväxtförhållanden

Socialtjänstens arbete fokuserar på de mest utsatta barnen. Hittills under året har fyra barn placerats på hem för vård eller boende, stödboende, familjehem samt jourhem utifrån lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Arbete pågår med att utveckla metoder för att förbättra situationen för barn till separerade föräldrar med stora konflikter. Av alla barn och ungdomar som fått insatser har över 90 procent inte återaktualiserats inom 12 månader efter avslutad insats. Detta är en hög andel och i linje med ett av socialtjänstens viktigaste mål; att familjen ska ha stärkt sin förmåga efter avslutad insats. Resultatet har förbättrats sen tertialrapport 1 och verksamhetsberättelse 2018.

Orosanmälan till socialtjänsten

Samverkan med andra aktörer är en viktig del i det förebyggande arbetet. Socialtjänsten ordnar seminarier regelbundet om skyldigheten för personal inom verksamheter för barn och unga att göra orosanmälan till socialtjänsten.

Ensamkommande barn

För att öka delaktighet och inkludering för barn och ungdomar har ett arbete med att implementera metoden Signs of safety inletts. Ungdomen ges genom metoden möjlighet att delta i sin utredning och val av insats utifrån ålder och mognad. Metoden använder sig exempelvis av bildberättelser, kartläggning och uppskattande intervjuer. På detta sätt kan även barn som inte fullt ut behärskar det svenska språket vara delaktiga och påverka sin egen framtid.

Uppföljning av arbetssätt och riktlinjer för att säkerställa att allvarssamtal hålls inom 48 timmar

I budget 2019 finns uppdraget att förvaltningen tillsammans med Polismyndigheten ska hålla allvarssamtal med barn och unga inom 48 timmar från att socialtjänsten fått kännedom om att de för första gången har misstänkts för ett brott eller begått ett brott. Förvaltningen har gjort en inventering av hur många barn som berörs och diskuterar hur olika arbetssätt kan utformas. En utmaning med uppdraget är att Polismyndigheten har begränsade möjligheter att medverka vid allvarssamtalen. Under första halvåret 2019 har förvaltningen fått kännedom om 41 anmälningar varav förvaltningen har träffat 15 barn och unga som bedömts vara i behov av särskilt stöd.

Ungdomstjänst

Samtliga av stadens nämnder uppmanas att bistå socialnämnden med arbetet att tillhandahålla platser för ungdomstjänst. Ungdomstjänst är en påföljd eller ett straff för unga i åldern 15-21 år som har blivit dömda för brott. Påföljden består av oavlönat arbete samt ett påverkansprogram innehållande individuella samtal. På varje arbetsplats ska den finnas en handledare som vägleder ungdomen i arbetet. Förvaltningen fortsätter under året att utreda vilka typer av arbetsplatser som kan tänkas vara lämpliga för ungdomstjänst.

Stöd till anhöriga

Norrmalms stadsdelsförvaltnings anhörigkonsulent samverkar med övriga konsulenter från stadsdelsförvaltningarna i innerstaden. I samverkan har anhörigkonsulenter arrangerat anhöriggrupper, Måbra-aktiviteter, föreläsningar, utbildningar och en halvdagsutbildning för anhörigombud. Det stadsövergripande projektet kring psykisk hälsa fortsätter med föreläsningar och olika typer av stödinsatser.

Anhörigkonsulenter har under perioden genomgått en demensutbildning för att få fördjupad kunskap. Missbruk/beroende är en anhöriggrupp som växt under vårterminen och därför har ett samarbete med förvaltningens vuxen- och missbruksenhet inletts.

Samverkan

Samverkansöverenskommelse för barn bästa finns sedan flera år tillbaka inom Norrmalms stadsdelsområde mellan förskola, skola, fält och fritid samt socialtjänst, där olika aktörers ansvar tydliggörs. Samverkansmöten och uppdateringar av samverkansöverenskommelsen sker årligen.

Samverkan mellan förvaltningens arbete med ensamkommande barn och unga samt skolan har förstärkts. Under året har förvaltningen gått igenom skolsituationen i enskilda ärenden. I de fall skolresultaten sviktat och frånvaron i skolan varit oroande har handläggarna haft direktkontakt med skolan för planering av åtgärder. I de fall skolresultaten inte varit godkända har handläggarna gemensamt med skolan samt god man eller särskilt förordnad vårdnadshavare tagit fram en åtgärdsplan inom ramen för uppföljningen. Skolmöten, där förvaltningen, skolan och god man eller särskilt förordnad vårdnadshavare, genomförs när barn eller unga är i behov av ytterligare åtgärder. Uppföljning av genomförda skolmöten redovisas i verksamhetsberättelsen.

Samordnad individuell plan, SIP, ska genomföras när en person har stöd från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Syftet är att ge den enskilde mer inflytande och delaktighet över sin vård och omsorg, att förbättra samordning och att ansvaret mellan huvudmän ska bli tydligt.

Antalet SIP har i ärenden som rör ensamkommande barn och unga har tidigare varit väldigt lågt. I början av året gjordes en inventering av möjligheterna till SIP i de ärenden där en kontakt med Region Stockholm förekommer eller där en kontakt med Regionen kan vara behjälplig för den enskilde. I dessa ärenden har förberedande möten med SIP-samordnare bokats in. Efter detta har en ökning i antalet SIP-möten skett, även om det fortfarande bara sker i enstaka ärenden. SIP-samordnaren kommer att fortsatt bjudas in med regelbundenhet till enhetens gruppmöten med berörda handläggare på förvaltningen för att utveckla arbetet med SIP.

Uppföljning av utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst

Ett prioriterat område i budget 2019 är att förvaltningarna ska utveckla samverkan mellan skola och socialtjänst. Under året har förvaltningen stärkt samverkan mellan skola och socialtjänst genom att tillsammans fortsätta utvecklingen av arbetssätt gällande ungdomar med hög frånvaro från skolan. Under perioden gör skolan en inventering av vilka ungdomar som berörs och arbetet fortsätter under året. Utbildningsförvaltningen och Norrmalms stadsdelsförvaltning driver gemensamt skolverksamhet för så kallade hemmasittare, ”Positivt”, där nämnden bidrar genom att finansiera en behandlare.

Uppföljning av handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare

Förvaltningens fortsätter att utveckla arbetssätt utifrån Stockholms stads handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare. Resultaten hittills visar på minskade administrativa uppgifter, att introduktionen upplevs som positiv av nyanställda medarbetare och att personalomsättningen har minskat jämfört med tidigare. Behovet av inhyrda konsulter har minskat och det är enklare att anställa socialsekreterare och biståndshandläggare, då det är många sökande till vakanta tjänster.

Under perioden har förvaltningen förlagt arbetet med den lokala handlingsplanen närmare kärnverksamheterna genom att låta avdelningschefer och enhetschefer leda arbetet i större utsträckning än tidigare. Syftet är att skapa större delaktighet för enheterna i arbetet med handlingsplanen och att placera arbetet så nära den berörda verksamheten som möjligt.

Förvaltningen kommer under året att uppdatera den lokala handlingsplanen då Stockholms stads handlingsplan reviderades i juni 2019.

Lika rättigheter för alla

Förvaltningens barnrättssamordnare uppmärksammar barnfrågor på hela förvaltningen tillsammans med handläggare i olika arbetsgrupper. I vuxenhandläggningen görs barnkonsekvensanalyser i samtliga ärenden där det finns barn som kan påverkas av den vuxnes problematik.

Förvaltningen stärker barns delaktighet genom att använda olika typer av spel och verktyg i mötet med handläggare och barnen får möjlighet att svara på en enkät efter mötet. Hittills i år har det inkommit 75 besvarade enkäter. De visar att de allra flesta är mycket nöjda med mötet och bemötandet. Av dem som har angett kön är det 33 flickor och 19 pojkar. Förvaltningen ser inga skillnader mellan pojkar och flickors nöjdhet med kontakten men eftersom det är så många som inte har angett kön går det inte att göra en generell analys.

För att ytterligare stärka barns rättigheter har förvaltningen under perioden ingått i ett projekt i samverkan med ett par andra stadsdelsnämnder, som leds av Sveriges kommuner och

landsting, SKL. Projektet kallas ViewPoint och är ett digitalt verktyg där barnet kan svara på frågor inför ett möte med handläggaren, som i sin tur följer upp svaren vid mötet. På så sätt ges barn och ungdomar som behöver mer tid att tänka eller som inte är bekväma att öppna sig i samtal, större möjlighet att komma till tals om sin situation.

Förvaltningen deltar i nätverket ”Fritid för alla” för att säkerställa att barn och unga med funktionsnedsättning ges möjligheter att få ta del av stadens fritidsverksamheter på lika villkor. Under våren har det genomförts ett disco för ungdomar med funktionsnedsättningar i samverkan med övriga förvaltningar i innerstaden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som bedöms ha skyddsbehov som har kunnat placeras under trygga förhållanden	100	100 %	100 %		100	100 %	100 %	Tertial 2 2019
   Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats.	90,5 %	90,7 %	90 %	85,9 %	86 %	86 %	84 %	Tertial 2 2019
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				94 %	96	96 %	Öka	2019
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering				85 %	91	91 %	Öka	2019
   Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri				24,47	30	30 %	25 %	2019
   Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	74,2 %	61,1 %	92,3 %	80,6 %	82 %	82 %	42 %	Tertial 2 2019
  Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	100 %				97 %	97 %	tas fram av nämnd	Tertial 2 2019
Analys								
<p>Under perioden har 17 personer fått stöd genom det vräkningsförebyggande arbetet. De har erbjudits olika former av stöd som till exempel boendestöd, sysselsättning och tillfälliga boendelösningar. Några personer har erbjudits permanenta boenden. Trots omfattande motiveringsarbete är det inte alltid personerna tackar ja till stöd och förvaltningen väntar på beslut i Hyresnämnden i två ärenden.</p> <p>Fyra personer som i mars 2019 hade osäkra boendeförhållanden har nu fått träningslägenheter, bland annat genom Bostad Först. Inga meddelanden om avhysning från Kronofogden har inkommit under perioden.</p>								
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service)				95 %		96 %	90 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
till personer med funktionsnedsättning)								
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				83 %		96 %	78%	2019
   Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes				63 %		80 %	80 %	2019
   Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god				68,5 %			-	2019
Analys Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten som utförs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät utförs 2020. Inget årsmål är satt och ingen prognos lämnas.								
   Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol				56 %			-	2019
Analys Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten som utförs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät utförs 2020. Inget årsmål är satt och ingen prognos lämnas.								
   Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika				85 %			-	2019
Analys Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten som utförs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät utförs 2020. Inget årsmål är satt och ingen prognos lämnas.								
   Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak				83 %			-	2019
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld							-	2019
Analys Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten som utförs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät utförs 2020. Inget årsmål är satt och ingen prognos lämnas.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen							-	2019
Analys								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten som utförs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät utförs 2020. Inget årsmål är satt och ingen prognos lämnas.								
Antal vräkningar som berör barn	0	0	0		0	0	tas fram av nämnd	Tertial 2 2019
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				82 %		93 %	92 %	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2019-01-01	2019-12-31	
Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att barnskötare, socialsekreterare och medarbetare inom äldreomsorgen erbjuds vidareutbildning och kompetensutveckling.	2019-01-01	2019-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna och civilsamhällets aktörer utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättningar.	2019-01-01	2019-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för brukare som kommer från slutenvård.	2019-01-01	2019-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att alla stadsdelsnämnder ska inrätta lokala operativa samverkansforum för samverkan mellan skola, socialtjänst och polis.	2019-01-01	2019-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med landstinget utveckla en stadsövergripande handlingsplan för att förebygga självmord.	2019-01-01	2019-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda en komplettering av stadens relationsvårdcentrums verksamhet så att den även inkluderar stöd till barn som upplevt våld.	2019-01-01	2019-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om det är möjligt att utveckla boendestöd inom missbruksområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka möjligheter det finns och vilka insatser som skulle krävas, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten och inte våldsutövaren som bor kvar i det gemensamma boendet.	2019-01-01	2019-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av riktlinjerna för hur socialtjänsten agerar när ett barn eller en ungdom stängs av från skolan med sikte på snabbare insatser.	2019-01-01	2019-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn avseende stadens ungdomsmottagningar gällande bland annat organisation och huvudmannaskap.	2019-01-01	2019-12-31	
Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att införa	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
kompetenshöjande insatser om könsstymning genom att införa en särskild utbildning som riktas till personal inom skola, vård och socialtjänst.			
  Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetssätt för att säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis ska hållas inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.4.1 Förebyggande och tidiga insatser ger barn och unga jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter arbetar för att tidigt upptäcka barn i behov av stöd. Genom samarbete mellan förskolan, skolan, de öppna verksamheterna, socialtjänsten och Polismyndigheten förebyggs riskbeteenden och riskfaktorer kring och hos barn. Samverkan är utgångspunkten vid genomförandet av stödinsatser och bidrar till att säkerställa goda uppväxtvillkor för barnet.

En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till jämlikare uppväxtvillkor. Den öppna fritidsverksamheten är en viktiga arena i det förebyggande arbetet där förvaltningen kan arbeta för att få in unga i positiva sociala sammanhang och stärka ungas skyddsfaktorer.

Många familjer som kommer i kontakt med socialtjänsten söker inte stöd själva. Därför är samverkan med andra aktörer en viktig del i det förebyggande arbetet. För att öka möjligheten att så tidigt som möjligt upptäcka barn i behov av stöd, informerar socialtjänsten samverkanspartners om sitt arbete och andra aktörers ansvar. Socialtjänsten ordnar seminarier regelbundet om skyldigheten för personal att göra orosanmälan till socialtjänsten. Förvaltningen verkar för att andra aktörer ska känna till att det går att vända sig till socialtjänstens mottagningsgrupp för konsultation och information om vilket stöd som finns att få för barn och familjer. I kontakten med barn och familjer och i samverkan med andra stärker socialtjänsten de resurser som finns kring barnet, ungdomen och dennes familj.

Målgrupp: Barn och unga i åldern 0-21 år.

Förväntat resultat

Barn och ungas grundläggande behov uppmärksammas tidigt. En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till jämlikare uppväxtvillkor. Förskolan arbetar förebyggande, bland annat genom att uppmärksamma barn som riskerar att fara illa och har ett nära samarbete med socialtjänsten. Den öppna fritidsverksamheten ger barn och ungdomar positiva sociala sammanhang och uppmärksammar unga i behov av stöd.

Socialtjänsten når utsatta barn och unga i ett så tidigt skede som möjligt. I samverkan med

andra aktörer skapas förtroende och tilltro till socialtjänstens möjlighet att medverka till en positiv förändring. Föräldrar ska känna trygghet i att det finns stöd att få om problem uppstår.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Boendestödarna inom socialpsykiatri och funktionsnedsättning får under året utbildning av familjeenheten gällande barnperspektiv i arbetet.	2019-01-08	2019-12-31	

Nämndmål:

1.4.2 Anhöriga uppmärksammas och får stöd

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Anhöriga till personer över och under 65 år och anhöriga till personer med funktionsnedsättning/variation boende inom Norrmalms stadsdelsområde. Personer som lever med missbruk och deras anhöriga. En prioriterad målgrupp är barn.

Förväntat resultat

Anhörigas livssituation uppmärksammas och erbjuds stödinsatser.

Medarbetare har kunskap om de situationer anhöriga kan befinna sig i och kan vägleda och informera om stödinsatser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förbättra informationen om anhörigstödet på stadens hemsida för att det ska vara tydligt och enkelt att hitta kontaktuppgifter och information om anhörigstödet.	2019-01-08	2019-12-31	

Nämndmål:

1.4.3. Stadsdelsområdets invånare lever ett självständigt liv

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare i Norrmalms stadsdelsområde i behov av stöd för att klara sitt dagliga liv.

Förväntat resultat

Förvaltningen arbetar förebyggande och främjande med insatser i ett tidigt skede, för att motverka ohälsa och ojämlika förhållanden. Stadsdelsområdets invånare i behov av stöd och hjälp ska ges insatser för att klara sitt dagliga liv utifrån sina förutsättningar. Nyanlända blir självständiga och etablerar sig i samhället genom arbete, utbildning och ett stadigvarande boende.

All myndighetsutövning är rättssäker och tillvaratar den enskildes resurser. Medarbetare har kunskap om mänskliga rättigheter och tillämpar dessa inom respektive verksamhet. Invånare och medarbetare upplever att nämndens verksamheter är fria från diskriminering.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel personer med funktionsnedsättning i gruppboende och serviceboende som erbjuds att delta i kulturella, fysiska eller andra aktiviteter av den enskildes intresse minst en gång per vecka.						80		2019

Nämndmål:

1.4.4. Personer i relationer där våld förekommer får det stöd de behöver

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Personer inom Norrmalms stadsdelsområde som utsätts för våld i nära relationer samt våldsutövare. En prioriterad målgrupp är barn och unga som utsätts för våld.

Förväntat resultat

Personer utsatta för hedersvåld och våld i nära relation erbjuds skydd utifrån behov och ett individuellt utformat stöd i syfte att förändra sin situation. De som utövar våld får insatser för att bryta sitt beteende och hitta alternativ till våld. Barn och unga som är utsatta för våld i nära relation får skydd och stöd och barn och unga som finns i nära relationer där våld förekommer uppmärksammas och får stöd. Medarbetare har kunskap om våld och att upptäcka våld i nära relationer samt hedersvåld och kan ge stöd åt den enskilde.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel våldsutsatta som fullföljer behandling på Relationsvårdcentrum (RVCI)						75		2019
 ♀ Andel våldsutövare som fullföljer behandling på Relationsvårdcentrum (RVCI)						75		2019
 ♀ Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten						50		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nya medarbetare kommer att genomgå web-utbildning om våld i nära relation utarbetad av Nationellt Centrum för Kvinnofrid.	2019-01-10	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Relationsvårdshandläggare kommer få utbildning i hedersrelaterat våld.	2019-01-08	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet prognostiseras att uppnås under året.

Trygg omsorg och tryggt mottagande

Stadsdelsnämndens vård- och omsorgsboende i egen regi har förnyat sitt Silviacertifikat vilket innebär att alla medarbetare får utbildning i demensvård.

Tryggt mottagande i hemmet är en kvalitetshöjande insats som sker i samverkan med Kungsholmens stadsdelsförvaltning. Syftet är att skapa en tryggare hemgång för äldre som skrivs ut från slutenvård eller korttidsvård. Tryggt mottagande har erbjudits och tagits emot av sex personer, två kvinnor och fyra män, under perioden april till juni. Uppföljning av insatsen sker alltid via en samordnad individuell planering, SIP, i samband med överlämning till ordinarie hemtjänst. Äldre personer som har haft insatsen uppger sig vara nöjda med insatsen och med kontinuiteten.

Kontinuitet i hemtjänsten

Hemtjänsten arbetar med kontaktmannaskap för att säkerställa att den äldre i så stor utsträckning som möjligt får stöd från samma person. Individuella önskemål framkommer i bland annat genomförandeplanen vilket hemtjänsten tar hänsyn till vid planering av insatser. Den kommunala hemtjänsten arbetar med områdesgrupper för att säkerställa en hög kontinuitet bland sina kunder. Detta innebär att det är ett begränsat antal medarbetare som hjälper de boende i ett avgränsat område, istället för att planeringen utgår från hela hemtjänstens geografiska upptagningsområde. Vidare har en medarbetare på den kommunala hemtjänsten ansvar för schemalaggningsen och ingår i äldreförvaltningens nätverk gällande detta. Förvaltningen följer även upp kontinuitet regelbundet med hjälp av verksamhetssystemet.

Samordnad individuell planering inom äldreomsorgen, SIP

Samordnad individuell plan, SIP, ska upprättas tillsammans med brukare, om hen vill, om insatser utförs från både äldreomsorg och hälso- och sjukvård och dessa behöver samordnas. Majoriteten av SIP som upprättas inom äldreomsorgen sker i samband med utskrivning från sjukhus eller efter insatsen Tryggt mottagande. Antalet genomförda SIP:ar har ökat det senaste året vilket har lett till en ökad samordning av insatser för den enskilde. Arbetet med SIP och dess resultat är i linje med lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

Måltider

Vård- och omsorgsboendena inom nämndens ansvarsområde arbetar med att erbjuda de äldre en trevlig måltidsupplevelse. Ett vård- och omsorgsboende som drivs på entreprenad har infört ett nytt matkoncept där de boende erbjuds hemlagad mat till lunch eller middag.

Nämndens vård- och omsorgsboende i egen regi uppmärksammar de olika årstiderna och årets högtider genom dukning och olika maträtter. Under sommaren har kräftska, midsommarfirande och grillfester anordnats. Verksamheten har påbörjat arbetet med att tydliggöra olika yrkesrollers ansvar för de boendes mat och måltidssituation.

Aktivitetscenter

Personer som bor på stadsdelsnämndens seniorboenden har erbjudits att delta på allsång, gymnastik, besök på museum och föreläsningar. Det har i genomsnitt deltagit 20 personer på respektive aktivitet. De enkäter som deltagande svarar på efter avslutad aktivitet visar på en hög andel nöjda. Samverkan har skett med samtliga trivselsråd på Norrmalms seniorboenden. Ett arbete har startat med att marknadsföra och få ut information om gemensamma aktiviteter för besökare från den kommunövergripande verksamheten, KÖV, Vasaträffen och samtliga seniorboenden inom Norrmalms stadsdelsområde.

Ensamhet och ofrivillig isolering

I juni fattade äldrenämnden beslut om att tilldela Norrmalms stadsdelsnämnd 2,1 mnkr för att främja arbetet med att bryta ensamhet och ofrivillig isolering hos äldre. Medlen kan användas till och med 31 december 2019. Medlen kommer bland annat att användas för inköp av digitala aktivitetsspel för personer med demenssjukdom och kommer att användas vid vård- och omsorgsboendet samt Klockhusets dagverksamhet. Vidare planeras bussutflykter för äldre i ordinärt boende i huvudsak utan insatser från äldreomsorgen i syfte att motverka ensamhet och ofrivillig isolering samt att stärka det uppsökande och vräkningsförebyggande arbetet.

Samverkan

Arbetsätt utifrån lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, LUS, har vidareutvecklats under tidsperioden. Mot denna bakgrund har flera platsbesök genomförts på primärvårdsmottagningar för att diskutera gemensamma riktlinjer kring samarbetet. Fram till nu har samarbetet inte alltid fungerat vilket har lett till ett ökat samordningsansvar för förvaltningen.

Lagens intention är att en person i behov av insatser skrivs ut från den slutna hälso- och sjukvården så snart som möjligt. För att möta detta mål har biståndshandläggarna utformat nya arbetssätt som i sin tur har resulterat i en snabbare utskrivning för de äldre.

När det gäller målgruppen äldre som lever i eller riskerar att bli hemlösa så är en stor del av bolotsens uppdrag att samverka med bland annat försörjningsstöd, socialförvaltningen, Stiftelsen Hotellhem i Stockholm, SHIS, budget- och skuldrådgivningen och hyres- och bostadsrättsföreningar. Förvaltningens biståndshandläggare och socialsekreterare samverkar kring personer som har en samproblematik gällande exempelvis hemlöshet och missbruk. Kunskap och erfarenheter delas vid samverkan för att kunna ge utsatta personer ett samordnat individuellt anpassat stöd. Samverkan inom förvaltningens olika avdelningar men också mellan förvaltningen och de verksamheter som utförs gemensamt med andra förvaltningar behöver stärkas. Detta är ett pågående utvecklingsområde som syftar till att stödja målgrupper

med komplexa behov

Lika rättigheter för alla

För att säkerställa en likvärdig och jämlik handläggning har en arbetsgrupp inom förvaltningens beställarenhet för äldre tagit fram en ny intervjuguide. Guiden ska vara ett stöd under utredningsprocessen och säkerställa att behovsområden kartläggs utan föreställningar om kön. Medarbetare inom nämndens hemtjänst i egen regi har deltagit på föreläsning om normkritik. Målet är att ökad kunskap i ämnet kan ge ett individuellt utformat bemötande som är fritt från förutfattade föreställningar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen				65 %		70 %	70 %	2019
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra				52 %		57 %	57 %	2019
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten						85 %	85 %	2019
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende						76 %	76 %	2019
  Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten						81 %	81 %	2019
  Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende						87 %	87 %	2019
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet						92 %	92 %	2019
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst						84 %	84 %	2019
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende						81 %	81 %	2019
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod				12,2		12	10	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Stockholms läns landsting utreda hur	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
biståndsbedömarrollen kan utvecklas mot en renodling av å ena sidan myndighetsutövning, å andra sidan rådgivning och vägledning. Detta ska säkerställa en sammanhållen planering och tillgänglig uppföljning av samhällets insatser som utgår från den enskilde äldres behov och perspektiv.			
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att få äldreomsorg på sitt modersmål.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.5.1 Äldre är trygga och får en individuellt anpassad vård- och omsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: äldre över 65 år.

Den äldre ska känna delaktighet, trygghet och kunna påverka hur och när insatser utförs. Ensamhet och oro ska förebyggas med hjälp av bland annat mötesplatser och dagverksamhet. Genom det förebyggande arbetet främjas och stärks den enskildes möjligheter att leva självständigt.

Förväntat resultat

Äldre är trygga med de insatser som ges. De äldre är nöjda med bland annat måltider, sociala aktiviteter, utomhusvistelse, samt upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs. Äldre med demens får ett riktat stöd av personal som har kunskap om demens och kognitiv svikt. Äldre med behov av stöd från flera huvudmän erbjuds ett samordnat stöd, bland annat när de skrivs ut från sjukhus.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel äldre som är nöjda med aktiviteterna på vård- och omsorgsboendet						70		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Seniordag anordnas för att ge information till äldre som fyller 80 år och som inte har biståndsbedömda insatser	2019-01-01	2019-12-31	
 Upprätta en plan för att genomföra inköp på internet.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet *en hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt* kommer att uppfyllas under året.

Förvaltningen har under perioden arbetat med platsamverkan på Sergels Torg, *Sommar på Sergels Torg*.

Sommar på Sergels torg resulterade i att förvaltningen tillsammans med de olika samverkansaktörerna bjöd på över 100 olika kostnadsfria evenemang som cirka 35 000 personer uppskattas ha tagit del av. Näringsidkare som är anslutna till torget uppger att de under sommaren har haft färre stölder och fler besökande turister än tidigare år.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet prognostiseras att uppnås under året.

Samverkan

I det intensifierade arbetet med platsamverkan kring Sergels torg, *Sommar på Sergels torg*, har en nära samverkan utvecklats med fastighetsägarna Vasakronan och AMF Fastigheter, Gålöstiftelsen och City i Samverkan. Aktörernas olika kompetenser, resurser, kunskap och erfarenheter och kontaktnät har varit ovärderliga och en förutsättning för genomförandet av Sommar på Sergels torg.

Sommar på Sergels torg har haft en positiv effekt för näringsidkarna som är anslutna till torget. Efter sommarens projekt intervjuades näringsidkarna som svarade att de har haft såväl färre stölder, färre narkotikapåverkade individer på platsen som fler besökande turister. Den butikspersonal som har intervjuats uppger också att den egna tryggheten har ökat under perioden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel upphandlad verksamhet i konkurrens						45 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2019

Nämndmål:

2.1.1. Norrmalms stadsdelsområde är levande och trivsamt

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen vidareutvecklar sin samverkan med det lokala näringslivet genom arbetet med att Klaraområdet ska bli ett trivsamt och tryggt område. Där behov av platsamverkan

identifieras på andra platser, arbetar förvaltningen tillsammans med Polismyndigheten, det lokala näringslivet, civilsamhället och andra aktörer för att skapa strategier för en trygg offentlig miljö samt för att stärka det civila försvaret.

Förväntat resultat

Nämnden har ett gott samarbete med det lokala näringslivet i syfte att gemensamt utveckla ett levande, tryggt och trivsamt stadsdelsområde för boende och besökare.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet prognostiseras att uppnås under året.

Lika rättigheter för alla

Förvaltningen arbetar för ett barn-, jämställdhets-, funktionsnedsättnings- och äldreperspektiv i planeringen. Barnkonsekvensanalyser efterfrågas, synpunkter från nämndens råd beaktas och tillgänglighetsfrågor bevakas vid besvarande av remisser. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det viktigt att planera för trygga miljöer där ingen hämmas av upplevd otrygghet. För alla målgrupper är god tillgång till park-, lek- fritids- och idrottsmiljöer viktigt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2018	Progn s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				12		12	tas fram av nämnden	2019

Nämndmål:

2.2.1. Invånarnas behov av samhällsservice uppmärksammas tidigt i samhällsplaneringen

 Uppfylls helt

Beskrivning

I remissvar och deltagande i arbetsgrupper bevakar och verkar förvaltningen för att invånarnas behov av specialbostäder, förskolor, äldreboenden och offentliga platser inom stadsdelsområdet tillgodoses.

Förväntat resultat

När nya bostäder byggs inom stadsdelsområdet har invånarna god tillgång till kommunal service samt parker och grönområden som är tillgängliga för alla. Det finns förskolor, bostäder med särskild service och äldreboenden i tillräcklig omfattning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet prognostiseras att uppnås under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2018	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	82,6 %			83,1 %	86 %	86 %	86 %	Halvår 1 2019

Nämndmål:

2.3.1. Transporter inom nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens fordon ska drivas med miljövänliga bränslen. Nämnden ska arbeta för att minska utsläpp av växthusgaser.

Förväntat resultat

Nämndens transporter sker med miljövänliga fordon enligt nämndens resepolicy.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomförande av miljörevision av parkentreprenörens maskinpark	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås under året.

Samverkan

I arbetet med platssamverkan kring Sergels torg, *Sommar på Sergels torg*, har fokus varit på att tillföra och utveckla konst- och kulturaktiviteter i den offentliga miljön. Detta i syfte att få människor att stanna och vistas på Sergels torg. Sommar på Sergels torg resulterade i att förvaltningen tillsammans med de olika samverkansaktörerna bjöd på över 100 olika kostnadsfria evenemang. Genom aktörers olika kompetenser, resurser, kunskap, erfarenheter och kontaktnät har en bred repertoar av dans, musik, konst och kultur utspelats på torget. Cirka 35 000 personer uppskattas ha tagit del av de olika aktiviteterna. Andelen förbipasserande som stannat till och vistats på platsen har ökat från 15 procent till 43 procent.

Kultur för alla

Förskolan har fortsatt att ge barnen förutsättningar att utveckla sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama. Tillsammans med barnen har förvaltningen arrangerat förskolans dag i Observatorielundens spegeldamm och de projektarbeten barnen arbetat med under året visades upp. Under dagen uppträdde även professionella musiker som sjöng tillsammans med barnen. Förskolans dag har bland annat bidragit till att synliggöra barn, ge dem en röst och tillsammans med andra barn ta plats i det offentliga rummet.

Vasaparkens parklek har under perioden ingått ett samarbete med Design-gymnasiet. Samarbetet har resulterat i att ett av parklekens rum har målats om efter önskemål från besökande barn. I samverkan med andra parklekar i Stockholms stad har "lektåget" genomförts. Samarbetet har tillfört personalen möjlighet att arbeta i andra parklekar. Inspiration, idéer och samarbete över stadsdelsområdets gränser ger parklekens unga besökare mer jämlika verksamheter. Rätten till lek är en av barnens mänskliga rättigheter och parklekarna arbetar för att stimulera lek och rörelse i parklekens utemiljö.

I enlighet med stadens program för delaktighet erbjuder förvaltningens utförarverksamhet inom socialtjänsten alla brukare möjlighet att delta i olika aktiviteter utifrån önskemål. Under perioden har brukare gjort ett flertal utflykter utifrån önskemål med en buss som förvaltningen hyr. Under perioden har förvaltningen erbjudit två gruppårskort till Skansen som regelbundet nyttjas. Förvaltningens dagliga verksamhet arbetar för att ytterligare stärka deltagares möjlighet att ta del av aktiviteter kring sång, musik och skapande.

Den kommunövergripande verksamheten Vasaträffen och seniorboendena inom Norrmalms stadsdelsområde erbjuder social stimulans och samvaro i form av ett brett utbud av aktiviteter. Utifrån inkomna önskemål anpassas aktivitetsutbudet och nöjdheten följs sedan upp. De äldre på vård- och omsorgsboendena inom nämndens regi erbjuds gemensamma och individuella aktiviteter och social stimulans utgör ett prioriterat område.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar som deltar i föreningsliv							-	2019
Analys								
Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten som utförs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät utförs 2020. Inget årsmål är satt och ingen prognos lämnas.								
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter						75 %	74 %	2019
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter						76 %	75 %	2019

Nämndmål:

2.4.1. Invånare i alla åldrar tar del av ett varierande kulturutbud

 Uppfylls helt

Beskrivning

I stadsdelsområdet finns öppna mötesplatser för social stimulans och gemenskap. Samverkan sker med det lokala kulturlivet som erbjuder olika evenemang. I nämndens egna verksamheter finns möjlighet till eget skapande, musik, rörelse och teater. De äldre på vård- och omsorgsboende och besökare på aktivitetscentret och dagverksamhet erbjuds sociala/kulturella och fysiska aktiviteter. I förskolorna och den öppna fritidsverksamheten finns miljöer som skapar nyfikenhet och lust till eget kulturskapande.

Målgrupp

Prioriterade målgrupper är barn i åldern 1-6 år, personer över 65 år samt personer med funktionsnedsättning.

Förväntat resultat

Invånare i alla åldrar tar del av ett varierat kulturutbud. Barn i förskolan introduceras till olika uttrycksformer och skapande tekniker. Individuer med insatser via nämndens verksamheter erbjuds olika kulturella upplevelser och möjlighet till skapande.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel föräldrar som upplever att sitt barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former	86,01 %	84 %	89 %			87 %		2019
Analys								
Årsmålet uppnås inte vid avläsningstillfället. Då diskrepansen är marginell kan ingen analys göras av resultatet. En djupare								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
analys av förskoleundersökningen i sin helhet görs in nämndens kvalitetsredovisning för förskola som biläggs till verksamhetsberättelsen.								
● ♀ Andel personer med funktionsnedsättning i gruppbo- och servicebostäder som erbjuds att delta i kulturella, fysiska eller andra aktiviteter av den enskildes intresse minst en gång per vecka.						80		2019
● Andel vårdnadshavare som upplever att förskolan ger deras barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan	63,99 %	64 %	63 %			67 %		2019
Analys Förvaltningens analys är att verksamheten på ett tydligare sätt behöver kommunicera kulturuppdraget med vårdnadshavarna.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Förskolorna arrangerar tillsammans en ljusinstallation	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Förskolorna arrangerar tillsammans förskolans dag	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

2.4.2. Parker och grönområden möjliggör en mångfald av fritidsaktiviteter

● Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden bidrar till målet genom att utveckla parker och grönområden som ökar invånarnas och besökarnas möjlighet till fritidsaktiviteter genom ett jämställt, jämlikt och tillgängligt nyttjande året om.

Förväntat resultat

I parker- och grönområden ska invånarnas behov av lek, spontanidrott och fritidsaktiviteter tillgodoses. Parkerna är mångfunktionella och erbjuder ett rikt utbud av aktiviteter och anläggningar, som möjliggör ett jämställt och jämlikt nyttjande. Parklekarna är välbesökta och tillgängliga.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel invånare som anser att det finns goda						84 %		2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
möjligheter till spontanidrott i Stockholm, som t.ex. motionsspår, bollplaner och öppna parktytor								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås under året.

Hållbara parker och grönområden

En trädvårdsplan har påbörjats för Centralbadsparken och nya träd har planterats under tidig vår. Trädvård har genomförts i Vasaparken utifrån framtagna trädvårdsplan. Arbete enligt skötselplan för biologisk mångfald är genomförd i Vanadislunden och Bellevueparken. Mindre föryngringsbeskäring har genomförts i flera parker och under tidig vår planterades flera nya träd på Observatoriekullen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola				100 %		100 %	75 %	2019
● Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system				100 %		100 %	100 %	2019
● Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling						60 %	60 %	2019
● Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	53,25			50,96		53 %	50 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Köpt energi (GWh)				3,5 GWh		2,6 GWh	1735 GWh	2019
Analys								
Förvaltningen gör bedömningen att årsmål för köpt energi delvis kommer att uppnås.								
Förvaltningen har genomfört olika energibesparande åtgärder med hjälp av klimatinvesteringsmedel, vilket har lett till en minskad förbrukning med cirka 430000 kWh under de senaste tre åren.								
Förvaltningens analys av varför årsmål inte uppnås är att olika faktorer påverkar utfallet och att årsmålet inte är i paritet med energiförbrukningen. Bakgrunden är bland annat den översyn som genomförts i samverkan med serviceförvaltningen där det uppmärksammades ett antal el-abonnemang som låg utanför ramavtal. Detta har åtgärdats och abonnemangen ingår i mätunderlaget. Ytterligare faktorer är att förvaltningens verksamheter har ökat i och med utbyggnaden av Hagastaden.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda bolag utreda om flytande papperskorgar i anslutning till stadens strandbad kan förbättra den lokala stadsmiljön och minska plasten i stadens vattendrag	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

2.5.1. Nämndens verksamheter är energieffektiva och skräphanteringen i parkerna är miljösamt

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen söker medel för att fortsätta arbetet med att energieffektivisera verksamheterna 2019 genom att investera i energieffektiva lösningar. Förvaltningen har kartlagt äldre belysning inom verksamheterna där det finns behov av byte till mer energieffektiv belysning. Även byte och uppgradering av vitvaror såsom kyl/frys, diskmaskin, spis/ugn, torkskåp, tvättmaskiner och torktumlare bidrar till att reducera nämndens energiförbrukning och minska verksamhetens klimatpåverkan.

Placering av miljösamt skräpkorgar och kärl för källsortering ses över för att optimera skräphanteringen.

Förväntat resultat

Nämndens energiförbrukning minskar och skräphanteringen i parkerna är miljösamt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ersätta äldre belysning och vitvaror med energieffektiva alternativ	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

2.5.2. Parker och grönområden klarar nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden bidrar till målet genom att bland annat arbeta med strategier för dagvattenhantering samt skötsel och åtgärder som gynnar biologisk mångfald.

Förväntat resultat

Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar. Den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna synliggörs och förstärks.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Sköta Bellevueparkens strandlinje mot Brunnsviken så att både rekreation och biologisk mångfald främjas	2019-01-01	2019-12-31	
 Ta fram en trädvårdsplan samt genomföra åtgärder för Centralbadsparken	2019-01-01	2019-12-31	
 Utredda möjligheten till ökat lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) i varje parkupprustningsprojekt	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

2.5.3. Nämndens verksamheter är giffria

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att bland annat minska miljögifter i nämndens verksamheter där barn och unga vistas.

Barn och unga ska få kunskap om sin delaktighet i naturens kretslopp, om ekologisk hållbarhet och få lära sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö.

Barn ska ha en giffri vardag och ekologisk mat är det naturliga valet i så stor utsträckning som möjligt.

All personal inom förskolan och den öppna fritidsverksamheten ska få ökad kunskap om skadliga kemikalier, miljömärkta produkter, miljöfarligt avfall och förnyelsebart material. Material och skötselmetoder i stadsdelsområdets parker är giffria.

Förväntat resultat

Miljögifter i nämndens verksamheter där barn och unga vistas ska minska. Miljöfarliga material är ersatta med miljösmapta alternativ.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Inventera och kartlägga användning av platsgjutet gummi och konstgräs i stadsdelsområdets parker.	2019-01-01	2019-12-31	
 Inventera och kartlägga användning av träskyddsmedel i stadsdelsområdets lekplatser.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet *en ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden* kommer att uppfyllas under året.

Verksamheten ryms inom given budget. Förvaltningens medarbetare har en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och arbetar kontinuerligt med att säkerställa en god prognossäkerhet och långsiktigt hållbara finanser.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås under året. Bedömningen grundas på att underliggande nämndmål prognostiseras att uppnås under året.

Verksamheten ryms inom given budget. Förvaltningens medarbetare har en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och arbetar kontinuerligt för att säkerställa en god prognossäkerhet och långsiktigt hållbara finanser. Förvaltningens controllers har månatliga ekonomimöten med chefer. Dessa möten bidrar till en god hushållning av de budgetmedel som enheten har samt framtagande av eventuella åtgärder för att få en ekonomi i balans.

Internkontroll med fokus på ekonomiska och personalrelaterade processer har genomförts på tre av nämndens enheter med goda resultat.

Under våren har en utbildning genomförts för administratörer på förvaltningen i syfte att sprida kunskap om redovisningsregler samt för att ge en ökad förståelse för ekonomisk redovisning.

Samverkan

I flertalet pågående projekt tecknas samarbetsavtal och överenskommelser om samfinansiering. Förvaltningen har nära samarbete med övriga stadsdelsförvaltningar i innerstaden när det gäller kostnader för försörjningsstöd, ensamkommande barn, samhällsvägledning samt budget- och skuldrådgivning.

Ekonomicontroller och verksamhetschef för Norrmalms hemtjänst har under året samverkat med andra kommunala hemtjänstutförare som tidigare haft liknande utmaningar avseende personal och ekonomi. Detta för att lära vilka faktorer utförarna anser har påverkat deras verksamhet att bli mer effektiv och hur deras resa mot bättre resultat har sett ut.

Bland annat har förvaltningen tagit fram ett produktivitetsnyckeltal som tydliggör förhållandet mellan arbetad tid och tid hos brukare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			99,4 %		100 %	100 %	Tertial 2 2019
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %			99,5 %		100 %	100 %	Tertial 2 2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens prognossäkerhet T2				0 %		+/-1 %	+/- 1 %	2019

Nämndmål:

3.1.1. Nämnden har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens verksamheter ska drivas inom dess givna ekonomiska ramar och resurserna ska användas effektivt för att nå uppsatta mål med fokus på resultat och effekter för våra invånare. Medarbetare och chefer har en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och kunskap om på vilket sätt de kan påverka verksamhetens kostnader, identifiera utvecklingsområden, ta fram åtgärder och därmed uppnå en långsiktigt hållbar effekt. Ekonomiuppföljningar på enhets-, avdelnings- och nämndnivå genomförs månadsvis.

Förväntat resultat

Nämndens budget är i balans och förvaltningen säkerställer en långsiktig stabilitet i ekonomin. Förvaltningens chefer har god kunskap om förändringar i verksamheten och gör Anpassningar inom budgetramen utifrån behov. Prognossäkerheten är god och åtgärder vidtas vid behov.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer uppnås under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen prognostiseras att uppnås under året.

Organisationsförändring

Under perioden har en organisationsförändring på övergripande nivå genomförts på förvaltningen. Syftet är att skapa bättre ledningskraft för att kunna driva och utveckla verksamheterna mot uppsatta mål. En första uppföljning av organisationsförändringen kommer ske under hösten och sedan kontinuerligt utvärderas.

God arbetsgivare, arbetsmiljö och ledarskap

Förvaltningen har höga målsättningar kring att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Medarbetarenkäten som genomfördes i början av 2019 utgör grunden för ett av

tre delindex inom indikatorn *Bra arbetsgivare*. Detta delindex, *Rekommendera arbetsplats*, bygger på resultatet av fyra frågor i medarbetarenkäten. Förvaltningens värde inom detta index är två punkter högre jämfört med samtliga stadsdelsförvaltningar 2019. Det innebär att förvaltningens medarbetare i genomsnitt skattar sin upplevelse högre när det gäller bra arbetssituation, meningsfulla medarbetarsamtal, att alla behandlas med respekt och genomförande av det som är beslutat, än medarbetare vid andra stadsdelsförvaltningar.

Det kan ses som ett resultat av olika typer av stöd och ledarutvecklingsinsatser inom förvaltningen som har stärkt ledarnas förmåga att skapa delaktighet och inflytande.

Indikatorn *Bra arbetsgivare* består även av ett delindex som handlar om jämställdhet. Det beräknas utifrån skillnaden mellan män och kvinnor avseende andelen heltidsanställda, långtidssjukfrånvaro och chefer. En liten skillnad mellan könen ger ett högt indexvärde, vilket är önskvärt. Förvaltningen får ett lågt indexvärde inom Jämställdhet, vilket främst beror på en högre andel anställda kvinnor än män, och att kvinnor är överrepresenterade bland chefer. Vid mätningen var 96 procent av förvaltningens chefer kvinnor (44 av 46 chefer) medan den totala andelen anställda kvinnor var 85 procent. Förvaltningen har ett långsiktigt arbete med att skapa en jämnare könsfördelning inom förvaltningens olika yrkesgrupper och inom chefsgruppen.

Det är fler kvinnor än män som har hög långtidssjukfrånvaro, vilket även påverkar delindex Jämställdhet negativt. Förvaltningen fortsätter att arbeta med rehabilitering, omställning, förebyggande och främjande insatser vilka är viktiga för att påverka att sjukfrånvaron minskar, oavsett kön. Som en åtgärd för att ytterligare förbättra kunskapen om arbetsmiljöns påverkan på hälsan och med syfte att bland annat sänka sjukfrånvaron kommer en partsgemensam arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud erbjudas under hösten 2019. Förvaltningen har även haft fokus under våren med att arbeta med stöd, utbildning och uppföljning gällande hantering av arbetsmiljöincidenter. Det har bidragit till en ökad medvetenhet inom organisationen om vikten av ett aktivt arbetsmiljöarbete samt en ökad kompetens i stadens gemensamma incidentrapporteringssystem.

Samverkan

Olika funktioner inom förvaltningen, och i nätverk med andra förvaltningar, samverkar för att se över vilka nyckeltal som följs upp och hur detta arbete kan göras mer effektivt, transparent och systematiskt. Personalkostnaderna utgör cirka 80 procent av utförarenheternas totala kostnader. Förvaltningen har startat ett projekt avseende personalekonomi med det huvudsakliga målet att synliggöra olika delar av personalkostnaderna för att på så sätt öka chefers medvetenhet kring dessa kostnaders påverkan på budget.

En partsgemensam arbetsgrupp inom äldreavdelningen samverkar för att analysera och arbeta med insatser gällande heltid som norm.

Under våren har förvaltningen i samarbete med serviceförvaltningen sett över organisations- och kodstruktur och uppdaterat de uppgifter som lämnas till Statistiska centralbyrån.

Lika rättigheter för alla

Kompetensbaserad rekrytering gäller vid alla rekryteringar och chefer från förvaltningen har genomgått utbildning i det under våren 2019.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Aktivt Medskapandeindex	80	76	81	80		82	82	2019
Analys Förvaltningen har legat stabilt på ett utfall på 80 under de senaste åren. Det ligger under årsmålet men över stadens genomsnittliga värde. Ledarskapsutveckling och fokus på att följa upp respektive arbetsplats mål är åtgärder som kan bidra till positiva resultat vid nästa mätning. Förvaltningens enheter har även tagit fram handlingsplaner utifrån resultatet från medarbetarenkäten för att bidra till en gynnsam utveckling.								
Andel elektroniska inköp	59 %			62 %	75 %	75 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
Analys Majoriteten av förvaltningens inköp utförs via e-handel. Under perioden har tre stora inköp genomförts utanför systemet vilket bidrar till ett sämre resultat. Vid nyproduktion har det inte hunnits med att göra inköpen via e-handel utan då har det varit enklare att ringa. Undantaget de tre inköpen är resultatet för perioden 71 procent. Förvaltningen fortsätter med utbildningsinsatser.								
Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %			53,85 %	80 %	80 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
Analys Förvaltningen ska införa en rubrik i mallarna för tjänsteutlåtande, "Lika rättigheter för alla", i de ärenden som bedöms ska innehålla en jämställdhetsanalys. Under denna rubrik ska samtliga program ur perspektivet mänskliga rättigheter behandlas. Där ska även ingå en jämställdhetsanalys. Rutiner för granskare av tjänsteutlåtande ska uppdateras efter införande av eDok för att säkerställa att rubriken finns med. Under perioden har sex egeninitierade ärenden skapats. Av dessa bedöms två vara aktuella för synpunkter ur ett mänskliga rättighetsperspektiv och jämställdhetsanalys. I tjänsteutlåtandena behandlas till exempel personer med funktionsnedsättning, allas möjligheter att söka bidrag- dock utan särskild underrubrik men i löpande text behandlas områdena. Tjänsteutlåtandena bedöms därför ha tillräckligt beaktat jämställdhet och mänskliga rättigheter perspektivet.								
Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			100 %		87 %	87%	2019
Index Bra arbetsgivare	73			75		85	85	2019
Analys Index Bra arbetsgivare består av tre delindex; Jämställdhet, Attraktiv arbetsgivare och Rekommendera arbetsplats. Sammantaget uppnår förvaltningen inte uppsatt mål (85). Förvaltningen hamnar lågt på index Jämställdhet, främst med anledning av att förvaltningen är en kvinnodominerad arbetsplats med kvinnliga chefer. Höga poäng ges för jämställdhet där inga skillnader finns mellan kvinnor och män.								
Sjukfrånvaro	7,5 %	6,3 %	7,7 %	7,5 %	7 %	7 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
Analys Den totala sjukfrånvaron ligger kvar på samma nivå. Planerade insatser för att sänka sjukfrånvaron gör att förvaltningen prognosisterar att årsmål kommer att uppnås.								
Sjukfrånvaro dag 1-14	2,9 %	2,9 %	2,9 %	3,1 %	2,5 %	2,5 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av resursfördelningssystem inom funktionshindersområdet	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare	2019-01-01	2019-08-31	

Nämndmål:

3.2.1. Nämndens resurser används väl med fokus på resultat för invånarna

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom ett effektivt utnyttjande av förvaltningens samlade resurser skapas förutsättningar för en hållbar ekonomi och verksamheter av hög kvalitet. Förvaltningen tar tillvara digitaliseringens möjligheter, utnyttjar välfärdsteknik samt uppmuntrar innovationer och nytänkande. Systematiska jämförelser och utveckling av arbetsprocesser sker genom samverkan mellan verksamhetsområden och stadsdelsnämnder. Förvaltningen arbetar för att tillgängliggöra verksamheterna och staden utifrån innevånarnas behov. För att säkerställa en rättvis resursfördelning genomförs jämställdhetsanalyser vid behov.

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter använder resurser effektivt så att invånarna får största möjliga nytta för skattepengarna. Användningen av digitala verktyg och välfärdsteknik utvecklas. Inköp av varor och tjänster följer riktlinjer och görs i första hand i inköpssystemet. Uppföljning av avtal sker enligt plan. Resursfördelningen är jämställd.

Nämndmål:

3.2.2. Medarbetare och chefer är engagerade och utvecklar verksamheten

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden når resultatet genom att möjliggöra engagemang, samverkan och utveckling.

Förväntat resultat

Förvaltningen är ett föredöme som arbetsgivare med engagerade medarbetare och chefer som trivs och utvecklas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen tar fram en digital förvaltningsintroduktion.	2019-01-01	2019-07-31	Avvikelse
Analys Arbetet är påbörjat och planeras att avslutas under hösten.			
 Genomföra och följa upp aktiviteter för heltid som norm.	2019-01-01	2019-12-31	
 Insatser som syftar till att stärka chefernas förmåga att rekrytera kompetensbaserat.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ledardag för förvaltningens chefer med fokus på tillåtande, tillgängligt och öppet ledarskap.	2019-01-01	2019-12-31	
 Utredda och genomföra en riktad insats för att underlätta omställning för ett antal medarbetare med osäker prognos att återgå i ordinarie arbete som ett led i att minska sjukfrånvaron.	2019-01-01	2019-09-30	

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Förvaltningens prognos för 2019 baseras på kommunfullmäktiges fastställda budget för 2019 tillsammans med kommunstyrelsens förväntade budgetjusteringar under året. Hänsyn har tagits till de löpande prestationsförändringar som uppstår efter avläsning. Under verksamhetsåret har driftbudgeten justerats med medel för:

- Platssamverkan 1,5 mnkr
- Giftfri förskola 0,3 mnkr
- Servicebostaden Kromosomen 0,6 mnkr
- Vädurens aktivitetscenter 1,4 mnkr
- Sommarkollo 0,4 mnkr.

Investeringsbudgeten har justerats med medel för:

- Klimatinvesteringar LED & vitvaror 3,0 mnkr
- Investeringar inventarier avseende ny förskola 1,0 mnkr
- Maskiner och inventarier 2,3 mnkr.

Prognosen för året bygger på en sammanvägning och analys av bokslut 2018, faktiskt bokförda kostnader och intäkter till och med augusti månad och förväntad utveckling fram till årets slut. Totalt prognostiseras för året, efter resultatdispositioner ett resultat i balans.

Verksamhetsområde (mnkr)	Justerad nettobudget 2019	Prognos årsutfall 2019	Resultat per T2 2019	Bokslut 2018 (netto)
Nämnd- och förvaltningsadministration	37,8	33,3	4,5	4,7
Individ- och familjeomsorg	74,5	71,4	3,1	0,2
<i>varav Barn och ungdom</i>	34,8	31,7	3,1	2,8
<i>varav Vuxna</i>	15,3	15,3	0,0	-0,1
<i>varav Socialpsykiatri</i>	23,8	23,8	0,0	-1,8
Flyktingmottagande	3,9	0,5	3,6	2,8
Stadsmiljöverksamhet	19,5	19,5	0,0	2,2
<i>Avskrivningar</i>	9,3	9,3	0,0	0,1
<i>Internräntor</i>	0,6	0,6	0,0	-0,2
Förskoleverksamhet	276,3	277,8	-1,5	-0,8
Äldreomsorg	502,5	503,5	-1,0	2,3
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	203,6	210,5	-7,1	-7,8

Verksamhetsområde (mnkr)	Justerad nettobudget 2019	Prognos årsutfall 2019	Resultat per T2 2019	Bokslut 2018 (netto)
Kultur- och föreningsverksamhet	13,2	13,2	0,0	5,0
Arbetsmarknadsåtgärder	3,3	3,3	0,0	-0,1
Ekonomiskt bistånd	19,4	21,0	-1,6	-1,1
- Varav handläggning	7,2	7,5	-0,3	-0,6
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	1 163,9	1 163,9	0,0	7,0
Investeringar (mnkr)	Justerad budget	Prognos årsutfall 2019	Resultat per T2 2019	
Stadsmiljöverksamhet	18,6	18,6	0	
Maskiner och inventarier	6	6	0	
Totalt	24,6	24,6	0,0	
<i>* inkl beräknade prestationsförändringar och begärda budgetjusteringar</i>				

Nämndens justerade driftsbudget uppgår till 1 381,7 mnkr för kostnader och 217,8 tkr för intäkter, netto 1 163,9 mnkr med hänsyn tagen till kommunstyrelsens beslutade budgetjusteringar samt beräknade prestationsförändringar och begärda budgetjusteringar (se under rubrik budgetjusteringar). Prognosen visar på ett resultat i balans.

Nämnd och förvaltningsadministration

Nämnd- och förvaltningsadministration visar på en förbrukning om 63 procent av budget jämfört med riktvärdet för tertialbokslutet som är 67 procent. I prognosen är avvikelserna ett överskott om 4,5 mnkr. Överskottet beror på vakanta tjänster och planerat överskott för att täcka underskott inom andra verksamhetsområden.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen visar på en förbrukning om 66 procent av budget jämfört med riktvärdet för tertialbokslutet som är 67 procent och i prognosen är ett överskott beräknat inom individ och familjeomsorgen om 3,1 mnkr. Socialpsykiatrins beställare samt beställare Vuxna prognostiserar båda en budget i balans. Ett överskott om 3,1 mnkr prognostiseras inom verksamheterna för barn och unga, som trots överskottet har ökade placeringskostnader jämfört med 2018.

Flyktingmottagande

Nyanlända

Under nämnd och administration finns projektet för ”Socialt stöd till nyanlända”. Projektet finansieras med medel från generalschablonen och är budgeterad till 4,0 mnkr 2019.

I generalschablonen ingår etableringsersättning för nyanlända som nämnden får under två år och som ska användas inom tre år. Eftersom nämnden följer redovisningsprinciperna för hur dessa medel används innebär det en avvikelse i prognosen med ett överskott om 6,0 mnkr.

Under 2020 har många av de nyanlända varit här i tre år och då upphör etableringsersättningen.

Ensamkommande barn

Avvikelsen för ensamkommande barn visar på ett negativt resultat om 2,4 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med tertialrapport 1. Orsaken till underskottet är att ersättningsnivåerna i vissa fall inte täcker de vårdkostnader stadsdelsnämnden har avseende personer som blivit beviljade svenskt medborgarskap samt kostnader för myndiga personer som beviljats stödboende.

Det råder en osäkerhet kring hur Migrationsverket kommer att hantera äldre återsökningar avseende placeringar enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, vilket medför en osäkerhet i intäktsprognoserna då handläggningstiden i vissa fall överstiger två år.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetsområdet har hittills i år använt 63 procent av budget jämfört med riktvärdet som är 67 procent och prognosen visar på en budget i balans.

Prognosen bygger på att nämnden får kompensation för de extrakostnader som uppkommer under året för städning efter bosättningar i stadsdelsområdets parker. Hittills i år har nämnden haft kostnader för bosättningar om 1,4 mnkr och dessa kostnader beräknas uppgå till cirka 2,2 mnkr under året.

En skada på en vattenledning i Vasaparken har orsakat en vattenskada på en närliggande fastighet. Dess ekonomiska konsekvenser är ännu inte fullt utredda men kommer sannolikt att kunna täckas inom ordinarie budget.

Förskoleverksamhet

Förskoleverksamheten har hittills i år förbrukat 66 procent av budget och prognosen visar på ett underskott om 2,2 mnkr för året innan resultatdispositioner, och 1,5 mnkr efter resultatdispositioner. I prognosen har hänsyn tagits till beräknade prestationsförändringar och budgetjusteringar i form av barnomsorgsgarantin.

Orsakerna till den negativa avvikelsen beror på nyproduktion samt ökade hyreskostnader.

I januari 2019 öppnades förskolan Luna 1 och i augusti öppnades förskolan Luna 2 i det nybyggda området Hagastaden. Hagastadens förskolor prognostiserar ett underskott om cirka 6 mnkr för året, till stor del på grund av att lokalerna initialt inte nyttjas till sin helhet och också på grund av att verksamheten i uppstartsskedet är personaltät i förhållande till antal barn. Underskottet balanseras till stor del av överskott inom andra delar av förskoleverksamheten.

På grund av en ändrad hyresmodell avseende förskolelokaler som stadsdelen hyr av Fastighetskontoret med tillträde under 2019 har verksamhetsområdet fått kraftigt ökade hyreskostnader jämfört med tidigare prognos. Därför har det prognostiserade resultatet försämrats. Det är fortfarande inte fastställt huruvida den nya hyresmodellen även ska tillämpas retroaktivt på förskolor som stadsdelen hyrt sedan tidigare varför nämnden befarar att resultatet kan försämrats med ytterligare 1 mnkr.

Inom verksamhetsområdet arbetar enheterna bland annat med att hitta effektiviseringsmöjligheter för att möta de ökade IT-kostnaderna samt underhåll av de

pedagogiska miljöerna. Till detta använder enheterna 0,7 mnkr ur sina resultatfonder.

Barnantalet ökar under året jämfört med år 2018. Det genomsnittliga antalet inskrivna barn för året beräknas uppgå till 1969, vilket är 80 barn fler än under 2018. Barnomsorgsgarantin förväntas uppfyllas under året.

Antal inskrivna barn	VP 2019	Prognos snitt 2019	Snitt 2018	Snitt 2017
1-3 år	1 025	1 064	997	978
4-5 år	878	904	890	871
Allmän förskola	0	1	2	2
Summa	1 903	1 969	1 889	1 851

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet visar ett underskott om 1 mnkr och orsaken till underskottet finns i huvudsak på stadsdelsnämndens egen regiverksamhet.

Beställare äldreomsorg

Beställarenheten inom äldreomsorg visar på en förbrukning om 63 procent av budget jämfört med riktvärdet för tertialboks slutet som är 67 procent. Prognosen visar på ett överskott om 3,4 mnkr vilket beror på att volymerna inom främst hemtjänst har legat kvar på låga nivåer och volymerna för vård- och omsorgsboenden inte ökat under andra tertialet.

Snittet på antal boende i vård- och omsorgsboenden är 401 personer för perioden januari till och med augusti vilket kan jämföras med föregående år då snittet var 390 personer.

Utförarverksamhet äldreomsorg

Väderkvarnens vård- och omsorgsboende visar ett underskott om 0,5 mnkr och vilket är en förbättring med 1,1 mnkr och beror dels på den omorganisation som genomförs där bland annat schemaförändringar påverkar budgeten i positiv riktning. Det är fortfarande höga kostnader för inhyrda sjuksköterskor då rekryteringsläget är ansträngt.

Enheten har också haft tomma lägenheter vilket resulterar i lägre intäkter. Förvaltningen arbetar med att få fler boenden till de tomma platserna för att kunna öka intäkterna.

Hemtjänsten visar ett underskott om 4,4 mnkr vilket förklaras framförallt av höga personalkostnader. Åtgärder har vidtagits för att minska underskottet men trots detta kommer hemtjänsten inte ha en budget i balans under 2019. Verksamheten kommer fortsätta fokusera på åtgärderna nedan;

- utveckling av schemalaggningsen
- tydligare rutiner och bättre uppföljning för frånvaro samt avböjda besök
- öka förståelsen kring budgetförutsättningar hos samtliga medarbetare med hjälp av olika insatser
- utveckla uppföljningsprocessen av arbetad tid hos kund.

Den förbyggande verksamheten inom äldreomsorgen prognostiserar ett överskott om 0,1 mnkr.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamheten för stöd och service för funktionsnedsättning visar på en förbrukning om 68

procent av budget jämfört med riktvärdet för tertialbokslutet som är 67 procent och prognostiserar ett underskott om 7,1 mnkr. Av underskottet står insatser för vuxna med funktionsnedsättning för 3,6 mnkr, insatser för barn med funktionsnedsättning för 2,3 mnkr och utförarenheten inom funktionsnedsättning för 1,2 mnkr.

Beställarenheterna

De prognostiserade underskotten består av fortsatt höga kostnader inom de verksamheter som finansieras med det fasta anslaget, inom framför allt avlösarservice, personlig assistans och hemtjänst enligt socialtjänstlagen, SoL.

Det nya avtalet för persontransporter började gälla i mars 2018 och ger fortsatt högre kostnader för 2019 jämfört mot det gamla avtalet.

Förvaltningen arbetar fortsatt med att följa upp avtal utanför lagen om valfrihetssystem, LOV, som är mycket kostsamma för stadsdelen då dessa placeringars priser är högre än tilldelad budget. En placering har hittills omförhandlats till att rymmas inom LOV och fler förhandlingar är planerade under hösten. Under året genomförs en satsning på metodutveckling med fokus på att effektivisera arbetssätt och rutiner. Syftet är att tydliggöra vilka effekter som uppnås med beviljade insatser och att utveckla metoder för att mäta resultat. Samverkan mellan myndighetsutövning för individer med funktionsnedsättning och myndighetsutövning äldreomsorg har inletts i syfte att öka likställighet i beslut och uppnå kostnadseffektivitet.

Utförarenheten

Under 2019 har Norrmalms utförarenhet öppnat en ny servicebostad med 12 platser. Under året har majoriteten av de preliminära ersättningsnivåerna sänkts vilket ger lägre intäkter än beräknat, cirka 0,9 mnkr. Verksamheterna inom funktionsnedsättningsområdet uppfattar att ersättningsmodellen saknar transparens och förutsägbarhet och att den bidrar till att det är svårare att uppnå budgetföljsamhet.

En nivåsenkning i kostnadsersättning till utföraren får en direkt påverkan på utförarens intäkter, medan kostnaderna tar längre tid att anpassa till nya nivåer. Kostnaderna påverkas till exempel av uppsägningstider både när det gäller personal och lokaler. Vid uppstart av verksamheter blir effekten påtaglig då flera av ersättningsnivåerna bestäms på samma gång, och det försvårar planeringen och resursersättning av nya verksamheter.

Förvaltningen anser även att ersättningsmodellen inte speglar det personella stöd som vissa individer är i behov av. Behov och diagnoser hos målgruppen är komplexa och ofta finns en kombination av psykiatriska och neuropsykiatriska diagnoser samt missbruk. Ersättningen utgår i hög grad från fysiska behov och tar inte tillräcklig hänsyn till psykiska behov hos målgruppen. Psykiska behov hos enskilda individer är ofta resurskrävande och kan medföra behov av dygnet runt bemanning.

Under året har sanering och renovering av en gruppboendestadsenhet tagit längre tid än tidigare uppskattat, vilket gett större intäktsbortfall än beräknat om ca 0,3 mnkr.

Antal unika personer	VP 2019	Snitt 2019	Snitt 2018
Pers ass LASS	30	31	29
Vuxenboende SoL & LSS	103	103	100
Barnboende	0	1	1

Antal unika personer	VP 2019	Snitt 2019	Snitt 2018
Daglig verksamhet	132	125	124

Fritid och kultur

För verksamheten beräknas en budget i balans och inom verksamhetsområdet har man hittills i år förbrukat 64 procent av budget jämfört med riktvärdet på 67 procent.

Under sommaren har enheten bedrivit kostnadsfria sommarlovsaktiviteter med hjälp av statsbidrag från Socialstyrelsen. Enheten fortsätter också att utveckla sitt arbete med verksamhet för nyanlända i åldrarna 16-23 år.

Arbetsmarknadsåtgärder

För verksamhetsområdet prognostiseras en budget i balans.

Förvaltningen har under sommaren erbjudit 146 ungdomar ett meningsfullt sommarjobb.

Ekonomiskt bistånd

Verksamheten ekonomiskt bistånd visar på en förbrukning om 78 procent av budget jämfört med riktvärdet för tertialbokslutet som är 67 procent och prognostiserar ett underskott om 1,6 mnkr. Antalet bidragshushåll under årets åtta första månader har ökat och är i snitt 142 hushåll jämfört med samma period 2018 då snittet var 129. Detta ger en genomsnittlig ökning med 13 hushåll och visar på ett trendbrott.

Ökning av antalet hushåll beror främst på att antalet bidragstagare i åldern 18-25 har ökat från i snitt 13 personer per månad 2018 till 27 personer i juni 2019. Många av dessa är ensamkommande barn och unga som studerar på gymnasiet.

Antal personer som uppstår ekonomiskt bistånd av socialmedicinska skäl samt barnfamiljer som uppstår ekonomiskt bistånd ligger kvar på 2018 års nivå.

Resultatenheter

Nämnden har sex resultatenheter, fyra inom förskolan, en för fält- och fritidsenheten samt en för socialpsykiatrins utförarverksamhet. Ett sammantaget överskott om 6,1 mnkr har förts över från 2018.

Inom förskolan har resultatenheterna ett överskott om 4,6 mnkr, fält- och fritidsenheten har ett överskott om 0,9 mnkr och socialpsykiatrins utförarverksamhet har ett överskott om 0,5 mnkr. Sammanlagt prognostiserar resultatenheterna att föra med sig 5,2 mnkr till nästa år.

I bilaga 1 redovisas respektive resultatenhets beräknade resultat.

Investeringar

Parkmiljö

Stadsdelsnämnden har en budget på 15,6 mnkr enligt verksamhetsplan 2019 för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden.

Medlen fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2019	Prognos T2
Centrala medel		
Observatorielunden övre	2	2
Vasaparken ny entré	1	1
Enkehusparken	2	0,9
Norrbackatäppan	2	3,1
Nycklade medel		
Sabbatsbergsparken	0,3	0,3
Observatorielunden nedre och övre	4	4
Vasaparken	1,7	1,7
Vattenanläggningar	1,55	1,55
Småparker	1,05	1,05
Totalt	15,6	15,6

Omfördelningar har gjorts mellan vissa projekt. Bland annat har medel fördelats mellan Enkehusparken och Norrbackatäppan. Detta beror på att det i början av 2018, i samband med ansökningsförfarandet av de centrala investeringsmedlen, rådde osäkerhet om de stora markarbetena i Enkehusparken skulle hinna avslutas under 2018 och därmed ansöktes om 2 miljoner för projektet till 2019. Dock kunde markentreprenaden avslutas redan i september 2018, därför finns nu en möjlighet att omfördela medel från Enkehusparken till Norrbackatäppan. I Norrbackatäppan blev upphandling av entreprenör klar i maj 2019 och därefter har det varit möjligt att närmare beräkna vilka kostnader som kommer belasta 2019. Omfördelningen mellan projekten behövs för att klara 2019-års beräknade kostnader för markarbetena i Norrbackatäppan.

Klimatinvesteringar

Mnkr	Budget 2019	Prognos T2
Klimatmedel LED & vitvaror	3	3

Medlen för klimatinvesteringar prognostiseras att förbrukas helt.

Maskiner och inventarier

Investeringar - Maskiner och inventarier (mnkr)	Justerad nettobudget 2019	Prognos årsutfall 2019
Miljöförelägganden förskola - buller och ventilation	1	0,4
Nya förskolor (8 stycken hemvister)	2	2
Öppen förskola	0	0,4
Ny gruppbofastad	0,2	0,2
Kontor st eriksgatan	0,2	0,2
Äldreomsorg och socialtjänst, reinvesteringar	0,3	0,5
Trygghetslarm	2,3	2,3
S:a	6	6

Medlen för maskiner och inventarier har till viss del omfördelats mellan nämndens verksamheter men prognostiseras att förbrukas helt.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Omslutningsförändringar

Budgetjusteringar

Tabellen nedan visar budgetjusteringar stadsdelsnämnden ansöker om i tertialrapport 2.

Budgetjusteringar inom verksamheter	Mnkr
Kommunalt bostadsbidrag för funktionsnedsatta	1,5
Städning av bosättningar	2,2
Hyra för gemensamhetsytor Vasen, Kadettvägen 2	1,6
Summa budgetjusteringar	5,3

Kommunalt bostadsbidrag för funktionsnedsatta (KBF)

Nämnden begär en budgetjustering på 1,5 mnkr i KBF för kostnader som avser perioden från januari till och med december. Av dessa är 0,9 mnkr faktiska kostnader per den 31 augusti.

Parkmiljö

Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om 2,2 mnkr avseende städning av bosättningar varav 1,4 mnkr är för faktiska kostnader per den 31 augusti.

Gemensamhetsytor Vasen

Nämnden begär budgetjustering om 1,6 mnkr avseende lokalkostnader för Vasens äldreboende på Kadettvägen 2 för januari till september 2019.

Medel för lokaländamål

Analys av balansräkning

Analys av balansräkning tertial 2019

Jämförelse mellan 2018-12-31 och 2019-08-31

Förvaltningens totala balansomslutning uppgår till 205 miljoner kronor per 2019-08-31 och har ökat med cirka 41 miljoner kronor jämfört med ingående balans för 2019.

Tillgångar

- **Mark, byggnader och tekniska anläggningar konto 11XX samt Maskiner och inventarier konto 12XX**

Ändringar i de balanskonton som avser anläggningstillgångar avser främst ökade investeringar under 2019. Den totala ökningen av anläggningstillgångar på 24,7 % beror bland annat på investeringar inom park och miljö, klimatsatsningar, två nyöppnade boenden inom särskild service för vuxna samt två nyöppnade förskolor i Hagastaden.

- **Kundfordringar konto 15XX**

De externa kundfordringarna har minskat med 56,2 % vilket beror på att ett större antal

kundfakturer betalas i slutet av augusti än fakturer med förfalldatum 2018-12-31, på grund av få bankdagar i december inkom betalningar först i januari 2019. De interna kundfordringarna har minskat med 55,1 % vilket beror på minskat fakturering till andra förvaltningar till bland andra Kungsholmen där slutreglering gällande ensam kommande barn gjordes vid bokslutet 2018 men inget nu i tertial 2019.

- **Diverse kortfristiga fordringar konto 16XX**

Nytt konto 1613 avseende löneskulder från och med 2019, därav minskning på 97,4 % av löneskulder på konto 1616.

Fordringar hos staten på konto 1651 har ökat under året i och med att förvaltningen rekvirerar mer bidrag via Arbetsförmedlingen (AMS).

- **Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter konto 17XX**

De minskade kostnaderna på konto 1711 beror bland annat på slutreglering gällande ensam kommande barn mot. Detta bokades mot Kungsholmen vid bokslutet 2018 men inget nu i tertial 2019.

De ökade kostnaderna på konto 1712 beror på beror främst på inkomna fakturer och leveranser som ankomstregistrerades på period 201908 men som tillhör kommande period och därför har dessa manuellt periodiserats till 201909.

Ökade fordringar på konto 1751 beror främst på paraplyintäkterna inte behövde bokas i bokslutet 2018 då fakturorna hann inkomma på rätt år jämfört med period 201908 då fakturorna för 201908 faktureras i efterskott.

- **Kassa och bank konto 19XX**

Tillgångar avseende kassa och bank har ökat något i och med en ny underförskottskassa på 3 000 kr och ett avslut på 500 kronor 2019.

Skulder

- **Eget kapital konto 20XX**

Eget kapital visar skillnaden mellan skulder och tillgångar i balansräkningen. Det egna kapitalet har minskat med 64,9 miljoner kronor som främst beror på nyöppnade verksamheter, två nya förskolor i Hagastaden, två nya boenden för vuxna samt en generell ökning av kostnader inom funktionsnedsättning.

- **Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder konto 24XX**

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder är i stort sett oförändrade.

- **Leverantörsskulder konto 25XX**

Externa leverantörsskulder har minskat med 56,9 miljoner kronor och det beror främst på kvartalsfakturer. För kvartal fyra kommer hyresfakturer i september samt att några kvartalsfakturer gällande kvartal ett till tre inte har kommit från Fastighetskontoret.

- **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter konto 29XX**

Upplupna löner och upplupna sociala avgifter konto 2911 och 2931 har minskat vilket främst beror på att Ob-ersättning ökar i december på grund av röda dagar och det är även färre timvikarier i augusti än i december månad inom förskola.

Förutbetalda intäkter på konto 2952 har minskat och beror främst på reglering av medel för ensamkommande barn.

Förutbetalda intäkter på konto 2953 har ökat jämfört med årsbokslutet 2018, vilket främst beror på att generalschablonen som används under tre kalenderår, räknas från när pengarna inkommer.

Upplupna kostnader på konto 2991 har ökat med 34,5 miljoner kronor sedan årsbokslutet, eftersom ett större antal vårdfakturer bokades upp i tertialbokslutet då perioden stängs tidigare jämfört med när perioden stängs i årsbokslutet. Detta har även lett till att leverantörsskulder på konto 2512 har minskat jämfört med bokslutet.

Övrigt

Särskilda redovisningar

- Socialtjänst- Brukarundersökning inom funktionsnedsättning gällande hemtjänst och korttidshem 2019

Delar av brukarundersökningen inom funktionsnedsättning har under perioden genomförts och analyserats av staden och gäller hemtjänst samt korttidshem. 24 fyra personer inom Norrmalms stadsdelsnämndsområde har besvarat undersökningen om hemtjänst (svarsfrekvens 52 procent). 14 personer från Norrmalms stadsdelsnämndsområde har besvarat undersökningen om korttidshem (svarsfrekvens 67 procent).

Total svarsfrekvens i staden gällande korttidshem är 48 procent och total svarsfrekvens i staden gällande hemtjänst är 45 procent.

Snittet i staden och i de flesta stadsdelsnämnder är att brukare som har privat hemtjänst är mer nöjda än de brukare som har valt hemtjänst i egen regi. Inom Norrmalms stadsdelsnämndsområde är det en markant skillnad i resultaten gällande hemtjänstens regiform och upplevelsen av nöjdhet. Resultatet kommer att analyseras ytterligare i verksamhetsberättelse 2019.

- Granskning av socialförvaltningen

Funktionshindर्सinspektörerna har under året gjort en granskning angående helhetssyn och samordning i stödet för enskilda 18 till 30 år aktuella inom socialpsykiatri. Styrkor som inspektörerna lyfte i sin granskning är att handläggarna personligen träffar alla klienter vid utredning och uppföljning. Klienterna kommer till tals och deras intressen, önskemål och resurser dokumenteras i utredningarna. Förvaltningen arbetar aktivt med försöks- och träningslägenheter. Handläggarna uppmärksammar frågor om våld och dokumenterar även om de inte ställt frågor om våld. Handläggarna skriver relevant information om sekretess och fullmakter.

Förvaltningen behöver förbättra arbetet med att beskriva klienternas psykiatriska problematik och på vilket sätt diagnoserna innebär svårigheter för klienterna. I vissa ärenden saknas det information om läkarintyg. Andra utvecklingsområde är att planeringen behöver förbättras när klienters aktivitetsersättning upphör på grund av ålder, rutiner kring fullmakt, användning av fasta rubriker vid journalföring samt att anhörigperspektivet behöver belysas och information om anhängstöd behöver ges.

Kvalitetsarbete

Förskola

Kvalitetsredovisningen för nämndens förskolor baseras på analys av resultat från kvalitetsindikatorn, förskoleundersökningen samt från kvalitets och resultatdialoger med enheterna. I det systematiska kvalitetsarbetet bedöms förskolans målpåfyllelse i förhållande till läroplanens mål samt de kommunala styrdokumenten. Syftet är att förskolorna ska ha en likvärdig utbildning och undervisning av hög kvalitet. I kvalitets och resultatdialogerna identifieras framgångsrika arbetssätt och utvecklingsområden. Vårdnadshavarnas och barnens återkoppling på verksamheten ger också viktig information om vad som behöver utvecklas.

Två förskoleenheter deltar i Kvalitetsutmärkelsen 2019. Målet med att delta i stadens kvalitetsutmärkelse är att bidra till en lärandeprocess för att förbättra och utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete.

Socialtjänst

Förvaltningen har anmält sig intresserade av att under hösten granskas av socialförvaltningens socialtjänstinspektioner. Granskningen kommer fokusera på handläggning av våld i nära relationer och förvaltningen ser möjligheten att få stöd i att utveckla arbetet ytterligare för ökad kvalitet och rättssäkerhet för den enskilde.

Under året har förvaltningens systematiska kvalitetsarbete enligt SOSFS 2011:9 (Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd) fortsatt. Arbetet innebär att styra, utveckla och följa upp processer för berörda enheter. Samverkan är ett exempel på en process, där förvaltningen har rutiner för uppföljning för de olika samverkansavtal som finns med landstinget kring förvaltningens olika målgrupper.

Äldreomsorg

Beställarenheten äldreomsorg har under perioden lämnat ett bidrag för att delta i Kvalitetsutmärkelsen 2019. Enhetens styrkor är en väl utvecklad samverkan, internkontroll, specialistkompetens och likställighet genom bland annat intern kvalitetssäkring för en rättssäker myndighetsutövning. Utöver de centralt framtagna brukarundersökningarna följer förvaltningens utförarenheter upp resultat bland annat genom egna enkäter. Ett positivt exempel i de centrala enkäterna är att Klockhusets dagverksamhet som nu drivs i egen regi har förbättrat sitt resultat från 77 procent (2018) till 95 procent (2019) nöjda när det gäller frågan ”jag har möjlighet att påverka vilka veckodagar jag ska vara på dagverksamheten”.

Samhällsvägledning och stöd till nyanlända

Samhällsvägledning city arbetar med att kvaliteten på och tillgängligheten till samhällsvägledningen ska öka. En del i att öka kvaliteten är att bjuda in målgruppen till dialog och be dem tycka till om det stöd som erbjuds. Ett annat område är att ge medarbetarna goda förutsättningar i sitt uppdrag. I samverkan med andra förvaltningar tillhandahålls handledning för såväl samhällsvägledare som projektledare.

Fält- och fritid

Fält- och fritidsenheten har som mål att samtlig tillsvidareanställd personal ska genomföra Karolinska institutets utbildning om att förebygga våld i nära relationer. Utbildningen ger ökad kunskap kring våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Under perioden har ytterligare tre medarbetare genomfört utbildningen.

Parkmiljö

Förvaltningen följer upp och analyserar inkomna synpunkter, idéer och klagomål i Synpunktsportalen för att identifiera behov av åtgärder. Förvaltningen följer även upp parkskötseln genom egenkontroll och uppföljning.

Övrigt

Uppföljning av internkontroll

I samband med tertialrapport 2 har nämndens internkontrollplan följts upp, inga avvikelser har noterats.

Klagomål, synpunkter och beröm

- Äldre och socialtjänst

Det har under perioden inkommit och diarieförts nio klagomål som avser verksamheter inom äldreavdelningen. Ett klagomål berörde beställarenhetens arbete och övriga utförarverksamheter. Klagomålen som avser äldreomsorgen handlar i de flesta fall om kvalitet på utförd insats, exempelvis undermålig städning, men också bemötande i samband med insats eller som att man inte vill ha hjälp från en person av motsatt kön.

En lex Maria har utretts som handlar om brister i omvårdnaden av trycksår på det kommunala vård- och omsorgsboendet. Planerade åtgärder kommer följas upp av förvaltningen. Mellan april och augusti har fem lex Sarah- rapporter inkommit från den kommunala hemtjänsten som bland annat handlar om stöld, uteblivet besök och sekretesspapper som blev utskrivna utanför verksamheten. De åtgärder som har satts in har resulterat i ett personalärende, att rutinen för hantering av brukares medel setts över och en polisanmälan samt en översyn av aktuella skrivare.

Under samma period har det inkommit och diarieförts sju klagomål som avser verksamheter inom socialtjänstavdelningen. Tre av klagomålen berörde beställarenheternas arbete och handlar om missnöje kring handlägningsprocessen och med det enskilda beslutet. Övriga klagomål avser privata utförarverksamheter och handlar om kvalitet på utförda insatser.

Förvaltningens medarbetare har fått beröm från nöjda brukare gällande bemötande och tillgänglighet.

- Förskola

Förskolorna åtgärdar och följer upp inkomna synpunkter och klagomål under ledning av rektor. Under perioden har tio anmälningar om kränkande behandling inkommit. Dessa har hanterats, utretts och rapporterats till nämnden. Nämndens förskolor har rutiner vid anmälning om kränkning av barn och använder sig av särskilt blankettunderlag för att genomföra utredning.

- Fält- och fritid

Under perioden har det inkommit ett klagomål angående Vasaparkens parkleks öppettider.

- Parkmiljö

Under perioden har det kommit in 235 ärenden gällande parkmiljö enligt följande; 102 felanmälan, 59 klagomål, 53 frågor, 16 idéer och fem beröm inkommit. Flest synpunkter under perioden har rört underhåll i parker, lekredskap på lekplatser samt döda och

torkskadade träd till följd av torkan sommaren 2018.

- Personuppgiftsincidenter

Under perioden har två personuppgiftsincidenter rapporterats till Dataskyddsinspektionen, DI. Nämnden avvaktar återkoppling från DI angående incidenterna.